

NIEUWS- EN INFORMATIEBRIEF 13-2022

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN

Gemeente Kaag en Braassem

Website: <https://adviesraadkaagenbraassem.nl>

Datum: 31 oktober 2022

Emailadres: info@asd-kaagenbraassem.nl

of: secretariaat@asd-kaagenbraassem.nl

Rood staat voor: JEUGD

Zwart staat voor: GEESTELIJKE ZORG

Bruin staat voor: WERK en INKOMEN

Blauw staat voor: WMO

Groen staat voor: WONEN

Paars staat voor: DIVERS

- 1) Hogere eigen bijdrage voor Wmo-zorg en investeringen om gebruik van zorg af te remmen
- 2) Veel geld en aandacht voor ouderen in begroting van VWS. De jeugd komt er bekaaid vanaf
- 3) Mensen met een beperking zitten al jaren in de knel
- 4) Medewerkers van DZB helpen bij problemen door stijgende kosten van levensonderhoud
- 5) Bekendmakingen Prinsjesdag
- 6) Ondersteuning van mensen met kwetsbare arbeidsmarktpositie en tegengaan van armoede
- 7) Plannen om de nijpende problemen in de jeugdbescherming aan te pakken krijgen veel kritiek
- 8) Bij de informatiebijeenkomst over recreatiepark Vlietland pers en publiek niet welkom
- 9) Plannen Jos de Blok van Buurtzorg om kleinschalige woonprojecten voor ouderen te bouwen
- 10) Stikstofproblematiek 'van onderop' aanpakken
- 11) De hardste klappen vallen in de wijkverpleging
- 12) In een aanbesteding moet de betrouwbaarheid van een ondernemer worden getoetst
- 13) Op 30/12/2021 nog 555 kinderen, en niet 1115 kinderen, van toeslagenouders uit huis geplaatst
- 14) Nu het goed gaat, moeten we een plan maken
- 15) Onverkocht brood en banket van andere vestigingen gaat elke ochtend naar tweedekanswinkel
- 16) Zorgverbeteraars, medewerkers die nieuwe invulling geven aan verpleeghuis van de toekomst
- 17) Yvonne kreeg de diagnose dementie. Zij was pas 64 jaar
- 18) Regionale, domeinoverstijgende samenwerking moet de ouderenzorg overeind houden
- 19) Het verduurzamen in de zorg
- 20) Minder dan drie op de tien burgers vindt het handelen van de rijksoverheid rechtvaardig
- 21) Bij een derde van de regio's ontbreekt een visie voor de jeugdhulp
- 22) Voorstel om burgers meer te laten participeren
- 23) Tatoeages: drie verzorgenden ig vertellen over hun ervaringen.
- 24) Kinderen bewustmaken van duurzaamheid, aandacht voor een ander en liefde voor de planeet
- 25) Wat kun je als ouder doen als je kind gepest wordt, en wat mag je van school verwachten?

1) Hogere eigen bijdrage voor Wmo-zorg en investeringen om gebruik van zorg af te remmen

Zorgvisie 21 september 2022

VWS-begroting: passende zorg moet kosten beperken

Het kabinet-Rutte zet volgend jaar stevig in op passende zorg. Met een hogere eigen bijdrage voor Wmo-zorg en investeringen om op termijn het gebruik van zorg af te remmen. Want de kosten lopen sterk op: de uitgaven overschrijden volgend jaar ruimschoots de 100 miljard euro.

‘Een eerlijkere eigen bijdrage is noodzakelijk om de aanzuigende werking van huishoudelijke hulp te remmen en de (financiële) druk op Wmo-voorzieningen in brede zin te verminderen’, schrijft minister Kuipers van VWS in de begroting 2023. Standaardisatie in de uitvoering drukt ook kosten, verwacht VWS.

VWS is bezig met een wetswijziging hiervoor. In de tussentijd moet het abonnementstarief scherper in de gaten worden gehouden, met onder meer een toets van het CAK. IGJ gaat controleren of het toezicht op de Wmo-zorg in gemeenten op orde is. Het ministerie stelt dat eerdere pogingen om de Wmo-kosten in de hand te houden, zijn mislukt.

Prijzmaatregelen Ook andere zorgsectoren moeten rekening houden met prijzmaatregelen, staat in de begroting 2023. Waar, dat weet VWS nog niet, maar ‘sturing op doelmatigheid via de tarieven’ staat op de agenda. Dat moet gebeuren door ‘normatieve elementen toe te voegen in sectoren waar vaste- of maximumtarieven worden gehanteerd.’ VWS boekt voor 2024 alvast een besparing in van 120 miljoen euro.

Het ministerie stelt bovendien een ‘technische werkgroep houdbare zorg’ in. Die gaat varianten bestuderen om ‘de beheersing van de zorguitgaven op macroniveau te verbeteren’. Directe aanleiding zijn de voortdurend stijgende kosten voor de zorg – vooral door de inflatie en loonstijging. Volgend jaar geeft Nederland 6 procent meer uit aan zorg, waarmee het totaalbedrag op 103 miljard komt. In 2023 is de gemiddelde volwassene 6600 euro kwijt aan zorg, inclusief zorgtoeslagen en eigen betalingen. Om de toegenomen uitgaven te dekken, stijgt de ziektekostenpremie voor de basisverzekering met 9 procent naar gemiddeld 1649 euro per jaar, of 137 euro per maand.

Stimuleren passende zorg Met investeringen wil VWS de kosten op termijn verlagen en de kwaliteit verhogen. Het kabinet steekt volgend jaar 50 miljoen euro in programma’s die passende zorg stimuleren. Dit bedrag loopt op tot 100 miljoen euro in 2026. Verder moet Zorginstituut Nederland de toets op het basispakket verbeteren en verbreden.

Om passende zorg af te dwingen, gaat het Zorginstituut ‘de kwaliteit van zorg en transparantie hierover scherper definiëren’. Deze organisatie moet ook de sturing op effectieve zorg in het basispakket versterken. Daarom wordt er ‘grootschalig geïnvesteerd in effectiviteitsonderzoek’.

Aanscherpen en aanvullen Om de zorgkosten op langere termijn te drukken, gaat het kabinet de maatregelen in het Preventieakkoord ‘aanscherpen en aanvullen’. Het kabinet verhoogt de accijnzen op tabak en frisdrank, stimuleert het stoppen met roken en zet extra in op terugdringing van alcoholgebruik. Verder verbreedt VWS de preventieaanpak met mentale gezondheid. Daarvoor wordt 90 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Andere maatregelen in de VWS-begroting 2023 zijn 200 miljoen euro voor de versterking van de pandemische paraatheid en 300 miljoen voor samenwerking tussen zorgdomeinen, zoals huisartsenzorg, ggz, gemeenten en ziekenhuizen. Voor de ouderenzorg wordt verwezen naar het recente programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO), waarvoor 280 miljoen euro wordt uitgetrokken in 2023. Daarvan is 80 miljoen euro om ouderen te ondersteunen zodat zij langer in hun vertrouwde omgeving blijven wonen.

Bijna 41 miljoen euro is er voor medicatieveiligheid. Dat moet plaatsvinden door een betere uitwisseling van medicatiegegevens in de keten (medicatieoverdracht) en de ontsluiting van die data naar de patiënt via een persoonlijke gezondheidsomgeving. In 2023 wordt een start gemaakt met de eerste implementatie van medicatieoverdracht in een beperkte setting in twee regio’s.

Betere palliatieve zorg De palliatieve zorg kan beter, meent VWS. Daarom is besloten tot en met 2027 150 miljoen euro te investeren om de ‘kwaliteit, toegankelijkheid en financiering van de palliatieve zorg en geestelijke verzorging thuis een impuls te geven’. Doel is meer bewustwording

over palliatieve zorg, proactieve zorg en ondersteuning. Ook de ziekenhuizen en zbc's krijgen een jaar extra geld via de Kwaliteitsimpuls Personeel Ziekenhuiszorg (KPZ) voor de opleiding van zorgmedewerkers.

Huisartsopleiding Het kabinet trekt meer geld uit voor de huisartsenopleiding. In 2023 en in 2024 is er geld voor twintig extra plekken voor de driejarige huisartsopleiding.

Frits Baltesen Redacteur

2) Veel geld en aandacht voor ouderen in begroting van VWS. De jeugd komt er bekaaid vanaf

Binnenlands Bestuur 21 september 2022

Veel aandacht voor ouderen, nauwelijks voor jeugd

Veel geld en aandacht voor ouderen in de nieuwe begroting van VWS. De jeugd komt er echter bekaaid vanaf. Ouderen nemen in de nieuwe begroting van VWS een prominente plek in. Van het totale budget van ruim 100 miljard – een nieuw record en 6 miljard euro meer dan in 2022 – wordt er 280 miljoen euro voor gereserveerd.

Zelfstandig De nieuwe norm in de (ouderen)zorg wordt: 'zelfstandig als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan.' Het kabinet gaat ervan uit dat senioren langer thuis wonen en zoveel mogelijk digitale zorg krijgen. De redenering is dat ouderen langer vitaal blijven en dat hun behoeften zijn veranderd.

Wmo abonnementstarief Wat gemeenten de afgelopen jaren zwaar pijn deed was het abonnementstarief voor huishoudelijke hulp in de Wmo. Voor alle doelgroepen is dat even hoog, ook voor midden- en hoge inkomens. Het gevolg was een run op huishoudelijke hulp via de Wmo. Het rijk had minder administratieve lasten, maar gemeenten draaiden op voor de rekening. Het kabinet zegt nu 'een passende eigen bijdrage' toe. De 'aanzuigende werking' moet daarmee worden afgeremd. Vooralsnog is voor dekking van het abonnementstarief 110 miljoen euro uitgetrokken. Rijk en gemeenten willen gezamenlijk een analyse uitvoeren van hoe het gebruik van de Wmo zich de komende vijf tot twintig jaar zal ontwikkelen. Op basis daarvan kunnen betrokken partijen keuzes maken over de toekomstige inrichting van de wet.

Geld niet grootste zorg 'Het geld zal de komende jaren niet de grootste zorg zijn, maar de vraag wie welke zorg kan ontvangen', aldus ActiZ, de branchevereniging van zorgorganisaties. 'Lastige vragen over toegang en kwaliteit mag de politiek niet uit de weg gaan. Daarom moet nu actie worden ondernomen', aldus ActiZ-voorzitter Anneke Westerlaken. De vereniging dringt aan op een hogere beloning voor zorgmedewerkers en wijst op de achterstand in salaris van veel verzorgenden en verpleegkundigen en de hoge inflatie. De Seniorencoalitie klaagt evenmin over de VWS-begroting, vooral door het pakket koopkrachtmaatregelen. 'De focus moet nu vooral liggen op de uitvoering van het pakket maatregelen, zodat de ondersteuning ook echt terecht komt bij de groepen die deze het meest nodig hebben' aldus de coalitie, een samenwerking van ANBO, KBO-PCOB, DE Koepel Gepensioneerden en het Netwerk van Organisaties van Oudere Migranten.

Jeugdsector ontevreden Het meest ontevreden over de VWS-begroting is de sector Jeugdzorg. In totaal is krap 125 miljoen euro uitgetrokken. Jeugdzorg Nederland, de branchevereniging voor organisaties in de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering, verwijt het kabinet dat geen knopen worden doorgehakt. Incidenteel is voor 2023 extra geld voor gemeenten uitgetrokken, maar dat wil geenszins zeggen dat dit bij jeugdzorg terecht komt. De 'Commissie van Wijzen' die uitrekende hoeveel geld nodig is voor jeugdzorg beperkte zich tot de tekorten bij gemeenten. Vandaar dat de VNG niet moppert: de lobby was effectief en de begroting bevat 'geen verrassingen', aldus een woordvoerder. In april werd bekend dat de een aangekondigde bezuiniging van een half miljard euro niet bij gemeenten wordt neergelegd.

Zwaar weer Maar aan de aanbiederskant van de jeugdzorg is de stemming compleet anders. Volgens Hans Spigt, voorzitter van Jeugdzorg Nederland (JN), verkeren veel partijen in zwaar weer. Hij verwijt VWS dat wordt vooruitgelopen naar de Hervormingsagenda Jeugd. Maar die wordt pas later dit jaar vastgesteld. Volgens JN is nog onduidelijk is of beoogde hervormingen werkelijk tot

besparingen leiden. ‘Opnieuw wordt eerst de bezuiniging ingeboekt en pas dan naar het beleid gekeken. Dat is precies de aanpak die de huidige problemen heeft veroorzaakt’, aldus Spigt.

Doorgeschoven Van vergelijkbare strekking is het commentaar van FNV Zorg & Welzijn. Maaïke van der Aar, bestuurder Jeugdzorg heeft de memorie van toelichting ‘meerdere keren doorgespit’, maar volgens haar is in de memorie van toelichting ‘nagenoeg niets’ terug te vinden over de jeugdzorg. ‘Slechts incidentele gelden voor 2023 staan benoemd’, heeft ook zij gezien. Die gaan naar gemeenten. ‘Of en hoe dat bij de jeugdzorg terecht gaat komen, blijft een groot vraagteken.’ Zij beweert dat de jeugdzorg ‘in diepe crisis’ verkeert. ‘Als je dan alleen maar leest dat alles wordt doorgeschoven naar de hervormingsagenda, dan zakt de moed je wel even in de schoenen.’

Yvonne Jansen

3) Mensen met een beperking zitten al jaren in de knel

Ieder(in) 21 september 2022

Prinsjesdag: kabinet moet nu gerichte maatregelen treffen om mensen met een beperking te helpen

Heel veel mensen met een beperking of chronische ziekte kampen al jaren met financiële problemen en een gebrek aan bestaanszekerheid. Het leidt tot stress, verergering van gezondheidsklachten en gevoelens van uitzichtloosheid. De leefsituatie van mensen met een beperking is nog verder verslechterd door de sterk oplopende prijzen. De energiemaatregelen die het kabinet wil nemen, helpen wel maar zijn niet voldoende voor mensen die vanwege hun beperking of chronische ziekte onvermijdbare extra energiekosten hebben. Ieder(in) stelt daarom vijf noodmaatregelen voor om de ergste nood te lenigen. Ook dit jaar al.

Mensen met een beperking zitten al jaren in de knel Het kabinet gaat een prijsplafond invoeren voor energiekosten tot de limiet van wat een huishouden gemiddeld aan energie gebruikt. Voor mensen met een beperking is echter een breder pakket aan noodmaatregelen nodig. Want ze hebben vaak een hoger energieverbruik dan gemiddeld door extra stoken en gebruik van hulpmiddelen, zoals een elektrische rolstoel, en medische apparatuur.

Verder treft de algehele stijging van de prijzen hen extra hard. Velen hebben al een leven lang te maken met een stapeling van problemen. Zoals een ontoereikend of onzeker inkomen, hoge zorg- en ondersteuningskosten, en een gebrek aan betaalbare, toegankelijke woonruimte. Recent onderzoek van de Nationale Ombudsman laat zien dat zelfs jongeren met een beperking kampen met langdurige financiële problemen.

Illya Soffer, directeur van Ieder(in): ‘Veel mensen met een beperking zitten totaal in de knel en kunnen niet verder bezuinigen. Hun bestaanszekerheid moet structureel worden verbeterd, maar mensen zitten nu in nood. Het kabinet moet daarom voor deze groep zo snel mogelijk – dit jaar nog – gerichte noodmaatregelen treffen.’

Vijf noodmaatregelen voor de komende maanden Ieder(in) stelt vijf noodmaatregelen voor, naast de tegemoetkomingen die het kabinet voor volgend jaar al heeft aangekondigd. Deze maatregelen helpen snel en kunnen zonder grote uitvoeringsproblemen worden doorgevoerd.

Kom met een gerichte compensatie voor energiekosten en verhoog ook andere energiebijdragen Er moet een gerichte compensatie komen van onvermijdbare energiekosten voor mensen met beperking of chronische ziekte.

Verhoog de inkomensgrens voor de energietoeslag (nu 120% van het sociaal minimum).

Verhoog de bijdrage in energiekosten voor mensen die gebruik maken van zuurstofconcentrators en thuisbeademing.

Maak de bijzondere bijstand en bestaande toeslagen beter toegankelijk

Maak de toegang tot bijzondere bijstand laagdrempelig en stel de bijstand met spoed open voor mensen met een beperking of chronische ziekte die nu in de problemen zitten of komen. Maak van de bijzondere bijstand geen lening. Ook modale inkomensgroepen moeten bij financiële nood terecht kunnen bij gemeenten voor bijzondere bijstand. Gemeenten dienen hiervoor voldoende budget te krijgen.

Gebruik de Tegemoetkoming chronisch zieken van gemeenten ook voor mensen die door hun beperking te hoge energiekosten hebben.

Verhoog het bedrag voor mensen die dubbele kinderbijslag ontvangen vanwege een kind met een beperking.

Stop met hardvochtig handhaven Stop ermee om hulp die mensen van vrienden of familie krijgen in de vorm van voedsel of kleding te verrekenen met hun (bijstands)uitkering. Stop met huisuitzettingen bij huur- of hypotheekachterstanden.

Informeer mensen beter over bestaande regelingen voor financiële

ondersteuning De overheid moet regelingen en toeslagen die gelden voor mensen met beperking of chronische ziekte beter onder de aandacht brengen. Ook de bestaande mogelijkheden voor ondersteuning moeten beter voor het voetlicht worden gebracht.

Garandeer de financiële positie van voedselbanken Helaas is ook een deel van mensen met een beperking of chronische ziekte aangewezen op ondersteuning vanuit voedselbanken. De voedselbanken dienen over voldoende voorraad te beschikken en gezonde voeding aan te kunnen bieden. Voedselbanken moeten daarom voldoende budget hebben deze winter.

4) Medewerkers van DZB helpen bij problemen door stijgende kosten van levensonderhoud

Leidsch Dagblad 21 september 2022

Tips en wat extra aandacht, meer kan de gemeente ook niet doen voor dreigende financiële problemen medewerkers DZB Leiden

Binnert Jan Glastra 21 september 2022 LEIDEN Bespaartips geven en wijzen op bestaande steunregelingen. Veel meer dan dat kunnen gemeente en DZB Leiden niet doen om medewerkers van het re-integratiebedrijf te helpen als zij in problemen komen door de stijgende kosten van levensonderhoud. Dat blijkt uit een brief van wethouder Yvonne van Delft (GroenLinks) aan de raadscommissie Werk en Middelen.

Medio juli schreef de ondernemingsraad van DZB Leiden een brandbrief aan de Leidse gemeenteraad, net als de ondernemingsraden van de andere circa honderd sociaal-werkbedrijven in het land aan hun gemeente. Zij wezen erop dat hun werknemers extra kwetsbaar zijn voor de explosief toegenomen kosten van levensonderhoud. Ze zijn veelal levenslang afhankelijk van minimumloon, kunnen niet sparen, wonen vaak in slecht geïsoleerde huizen, hebben nogal eens moeite met lezen en schrijven en zijn minder digitaal vaardig.

Het aantal aangevraagde salarisvoorschotten groeit. Navraag leert volgens DZB dat veel medewerkers niet meer kunnen rondkomen, en dan ligt de stijging van energiekosten vaak nog in het verschiet. Mogelijkheden om te helpen hebben re-integratiebedrijven vrijwel niet. Daarom drongen zij er bij de gemeente op aan nieuw beleid te maken en de begeleiding te ondersteunen, zodat voorkomen kan worden dat de DZB'ers in de schuld geraken. Een maand na de brandbrief vroeg ook branchevereniging Cedris landelijk aandacht voor de kwestie.

Ondersteuning De gemeente Leiden deelt de zorgen, schrijft wethouder Van Delft in haar brief. Zij en de directie van DZB spraken begin deze maand met de OR over de mogelijkheden om te helpen. In nieuw beleid zijn die niet te vinden, blijkt uit de brief, maar wel in extra ondersteuning voor DZB'ers bij het vinden van bestaande steunmogelijkheden.

Vorige week stuurde DZB-directeur Noëlle ter Woerds een brief aan de medewerkers. Daarin worden zij gewezen op hun recht op energietoeslag tot 1300 euro en staat waar ze zich kunnen melden om die aan te vragen. Ook staat er in bij wie zij terecht kunnen voor hulp met de boekhouding en schuldhulpverlening. Daarnaast krijgen ze een lijstje met tips waarmee ze het leven goedkoper kunnen maken. Door via gagoed.nl aan een energiecoach te vragen hoe ze kunnen besparen, bijvoorbeeld. En door mee te doen aan een cursus stoppen met roken. Ook wordt gewezen op het gratis fruit in het bedrijfsrestaurant en de warme maaltijd die medewerkers van DZB aan de Le Pooleweg voor 3,35 euro kunnen afhalen

5) Bekendmakingen Prinsjesdag

Gemeente.nu 21 september 2022

Extra geld voor gemeenten, geen duidelijkheid na 2026

21 september 2022 DOOR LAURA WENNEKES **Het kabinet maakte op Prinsjesdag bekend 17 miljard euro uit te trekken voor reparatie van de koopkracht. Dit om de gevolgen van onder meer de energiecrisis te dempen en armoede tegen te gaan. Gemeenten krijgen extra geld voor schuldhulp en ander beleid. In 2026 keert het kabinet 1 miljard euro extra uit om lokaal vrij te besteden. Maar over de periode daarna is nog steeds niets bekend.**

Minister Bruins Slot (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) en staatssecretaris Van Rij (Financiën) voegen 1 miljard euro extra toe aan het gemeentefonds in 2026. Dat werd op Prinsjesdag in de Miljoenennota (Fried: zie:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/prinsjesdag/miljoenennota-en-andere-officiële-stukken>)

bekendgemaakt. Dit in aanloop naar een nieuwe financieringssysteem voor gemeenten. De middelen zijn vrij besteedbaar, het is dus aan gemeenten hoe ze die inzetten. 'Hiermee wil het Rijk de gemeenten ondersteunen in de belangrijke rol die zij vervullen richting hun inwoners.'

Deadline De Vereniging van Nederlandse Gemeenten noemt het in reactie(Fried: zie: <https://vng.nl/nieuws/structurele-afpraak-financien-gemeenten-noodzakelijk>) een stap in de richting van een oplossing voor het 'financiële ravijn' in 2026. 'Voor de periode na 2026 zien wij echter een forse terugval in het accres. Daar moet echt een oplossing voor komen,' aldus voorzitter Jan van Zanen. Gemeenten hadden Prinsjesdag juist als deadline gesteld voor duidelijkheid over hun financiële ruimte vanaf 2026. (Fried: zie:

<https://www.gemeente.nu/bedrijfsvoering/financien/prinsjesdag-deadline-voor-duidelijkheid-over-geld-na-2025/>)

Tot 2025 solide 'De financiële positie van gemeenten tot 2025 is solide. Daarnaast heeft de VNG het kabinet de afgelopen tijd kunnen bewegen gemeenten op een aantal punten tegemoet te komen en zaken recht te zetten. Zo is de extra bezuiniging van 500 miljoen euro voor de jeugdzorg weer van tafel. Daarnaast is via het Integraal Zorgakkoord een eerste stap gezet voor de dekking van het tekort Wmo-abonnementstarief,' aldus Van Zanen.

Gesprek De VNG stelt dat een structurele afspraak over financiën voor gemeenten noodzakelijk is om het bijspringen in de huidige crises vol te houden. 'De bijdragen die gemeenten leveren aan het opvangen en oplossen van de gevolgen van de huidige crises is enorm.' Ook het kabinet ziet volgens de gemeentekoepel de noodzaak van een structurele oplossing en doet daarom een procesvoorstel om hierover de komende tijd samen het gesprek te voeren. 'De VNG gaat dat gesprek graag aan.'

Asielcrisis Om de doorstroom in de asielopvang weer op gang te krijgen maakte het kabinet afspraken (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/bestuur/afspraken-om-asielcrisis-te-bezweren/>) met veiligheidsregio's, provincies en gemeenten. Daarnaast komt er extra geld voor de aanpak van overlastgevendende asielzoekers (45 miljoen euro structureel) en ter bevordering van het draagvlak voor en de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/snel-voldoende-opvangplekken-minderjarige-vluchtelingen-nodig/>) tot 21 jaar (40 miljoen euro structureel).

Ook komt er oplopend tot 83 miljoen euro structureel bij de brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR) van het Rijk aan de veiligheidsregio's. Het budget voor inburgering en integratie van statushouders gaat in 2022 met 20 miljoen euro omhoog. In 2023 met 40 miljoen en het jaar erna met 30 miljoen euro.

Energiecrisis Met een pakket van 17 miljard euro voor 2023 wil het kabinet de negatieve effecten van de hoge inflatie en de energiecrisis zoveel mogelijk dempen. 'En zo een groeiende groep kwetsbare huishoudens beschermen, maar ook middeninkomens. Met als uitgangspunt dat werken moet lonen.' Dit schrijven de ministers Van Gennip (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) en Schouten (Armoede, Participatie en Pensioenen) in hun begroting. (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/content/uploads/sites/5/2022/09/15-sociale-zaken-en-werkgelegenheid.pdf>)

Armoede en schulden De verwachting is dat meer huishoudens en ondernemers een beroep zullen doen op de gemeentelijke schuldhulpverlening. Gemeenten krijgen daarom meer geld om meer mensen schuldhulp aan te kunnen bieden. Het kabinet geeft 200 miljoen extra uit om stapeling van sociale en maatschappelijke problemen te voorkomen. Onder meer met bijzondere bijstand, voedselbanken, initiatieven voor deelname van kinderen aan school en samenleving. En dus voor extra capaciteit, snelheid en effectiviteit in de schuldhulpverlening. De precieze verdeling moet nog uitgewerkt worden.

Energietoeslag Ook in 2023 kunnen gemeenten een energietoeslag (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/tag/energietoeslag/>) van 1300 euro uitkeren aan huishoudens tot 120 procent van het sociaal minimum. Gemeenten hebben beleidsvrijheid om zelf het uit te keren bedrag en de doelgroep die voor de toeslag in aanmerking komt te definiëren. In totaal is hier 1,4 miljard euro voor. Het kabinet steekt daarnaast 35 miljoen euro in het tegemoet komen van studenten (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/ruimte-milieu/energie/kabinet-35-miljoen-euro-voor-hulp-bij-energierekening-student/>) die in ernstige financiële problemen komen als gevolg van de hoge energierekening.

Jongeren Gemeenten krijgen 8 miljoen euro in 2023 voor het ondersteunen naar werk van schoolverlaters met een structurele achterstand op de arbeidsmarkt. Wijkagenten, jeugdwerkers, leraren en gemeenten werken samen om te voorkomen dat jongeren de criminaliteit in worden gezogen. (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/veiligheid/ondermijning/jaarlijks-miljoenen-extra-voor-tegengaan-jeugdcriminaliteit/>) Volgend jaar wordt 103 miljoen euro gestoken in deze preventieve en wijkgerichte aanpak.

Jeugdzorg In de Miljoenennota wordt niet gerept over jeugdzorg. Het kabinet hakt wederom geen knoop door over het structurele budget voor jeugdzorg, tot teleurstelling van Jeugdzorg Nederland. (Fried: zie: <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/jeugdzorg-het-kabinet-moet-knopen-doorhakken/>) 'Er is alleen incidenteel voor 2023 extra geld voor gemeenten uitgetrokken. Dat wil echter niet zeggen dat het ook bij de jeugdzorg terecht komt. Wij willen afspraken maken met gemeenten over structurele oplossingen voor de knelpunten in de jeugdzorg, maar dan moeten gemeenten ook weten waar ze aan toe zijn,' aldus Hans Spigt, voorzitter van Jeugdzorg Nederland.

6) Ondersteuning van mensen met kwetsbare arbeidsmarktpositie en tegengaan van armoede

Gemeente.nu 21 september 2022

Europees geld voor werk en voedselhulp

15 september 2022 DOOR ANNEMIEKE DIEKMAN Nederland krijgt de komende jaren ruim 400 miljoen euro uit het Europees Sociaal Fonds (ESF). Het geld is bedoeld voor de ondersteuning van mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie en het tegengaan van armoede.

De Europese Commissie heeft het Nederlandse programma kortgeleden goedgekeurd. Eerder deze maand kon minister Schouten van Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen ook al een subsidie uit het ESF melden. Dat ging om **50 miljoen euro** (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/werk/extra-europees-geld-voor-begeleiding-van-werkzoekenden/>) voor de begeleiding van werkzoekenden. Gemeenten kunnen dat geld gebruiken voor lopende arbeidsmarktgerichte projecten. Ook mogen ze het besteden om Oekraïense vluchtelingen aan het werk te krijgen.

Grootste deel naar gemeenten De nieuwe ESF-subsidie is onder meer bedoeld voor om- en bijscholing van werkenden. Het geld kan ook worden ingezet om mensen met een uitkering aan een baan te helpen of te ondersteunen richting werk. Een groot deel van de subsidie, 270 miljoen euro, gaat naar gemeenten in de 35 arbeidsmarktregio's en naar sectorfondsen.

Verantwoordelijk minister Schouten maakt voor het eerst ook een deel van de Europese middelen vrij voor voedselhulp, (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/ook-modale-inkomens-kloppen-aan-bij-de-voedselbank/>) materiële ondersteuning en het tegengaan van armoede onder kinderen. (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/sport-en-cultuur-voor-kinderen-in-gevaar-door-stijgende-armoede/>) Schouten: 'Met de middelen kunnen we de bestaanszekerheid van mensen versterken door hen uitzicht te bieden op werk of een baan met beter perspectief. We helpen werkgevers met het vervullen van hun vacatures.

'Ook zorgen we voor voldoende voedselaanbod voor mensen die het moeilijk hebben en helpen we kinderen die opgroeien in armoede. Zeker in deze tijd, waarin een toenemend aantal mensen in de knel komt door de stijgende prijzen, zijn deze middelen erg welkom. Ze ondersteunen onze nationale doelstellingen en inspanningen, zoals het gelijkwaardig mee kunnen doen op de arbeidsmarkt en in de maatschappij.'

In veel sectoren kampen werkgevers met toenemende personeelstekorten, waardoor bedrijven niet op volle kracht kunnen draaien. Aan de andere kant zijn er nog veel werklozen die aan de slag willen. Deze groep krijgt meer ondersteuning van gemeenten bij het vinden van een baan. Daarnaast krijgen werkenden vanuit sectorfondsen geld voor bijscholing en andere ondersteuning, bijvoorbeeld begeleiding naar ander werk.

Voedselhulp Door de hoge inflatie komt een groeiende groep Nederlanders moeilijk rond en neemt armoede toe. Mensen die het door bijvoorbeeld energiekosten financieel niet redden, kunnen tijdelijk een beroep doen op voedselbanken en noodfondsen. De voedselbanken, maar ook andere hulporganisaties (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/meer-middeninkomens-kloppen-aan-bij-hulporganisaties/>) zien de hulpvraag de afgelopen maanden sterk stijgen.

Nederland gebruikt bijna 16 miljoen euro ESF-geld voor deze hulp. Die middelen kunnen deels ook gaan naar materiële ondersteuning, bijvoorbeeld schoolspullen voor kinderen en menstruatieproducten (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/nieuwegein-geeft-gratis-menstruatieproducten-aan-minima/>) voor meisjes die dat niet kunnen betalen.

De hulp moet altijd vergezeld gaan van begeleidende maatregelen die deelname aan de maatschappij bevorderen. De partij die de subsidie ontvangt, dient daarnaast kinderen in armoede te helpen. Dat kan bijvoorbeeld gaan om het verstrekken van sportkleding of speelgoed.

7) Plannen om de nijpende problemen in de jeugdbescherming aan te pakken krijgen veel kritiek

Gemeente.nu 21 september 2022

Veel kritiek op plannen jeugdbescherming

15 september 2022 DOOR REDACTIE GEMEENTE.NU/ ANP De plannen van minister Weerwind en staatssecretaris Van Ooijen om de nijpende problemen in de jeugdbescherming aan te pakken krijgen veel kritiek. Ze willen bijvoorbeeld meer personeel aantrekken en de verwijzing naar

jeugdbescherming eenvoudiger maken. Jeugdinstaties en de Tweede Kamer vinden de voorstellen ‘onvoldoende’.

De Tweede Kamer vindt de voorstellen om de acute knelpunten in de jeugdbeschermingsketen op te lossen onvoldoende. De brief van de betrokken bewindslieden met voorstellen voor de korte termijn, (Fried: zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/09/14/tk-kamerbrief-mbt-verbetering-van-de-jeugdbeschermingsketen>) is volgens de oppositie bij lange na geen crisisplan. Ook coalitiepartijen VVD, ChristenUnie en CDA vinden een crisisaanpak nodig. Coalitiepartner D66 is als enige ‘gematigd positief’, zo werd duidelijk tijdens het Kamerdebat over de problemen in de jeugdbescherming (Fried: zie: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/plenaire_vergaderingen/details/activiteit?id=2022A03039). De frustratie over het uitblijven van verbeteringen is groot, al is deze bij de oppositie groter dan bij de coalitie. De oppositie wil binnen een maand een crisisplan van het kabinet.

Onvoldoende Ook Jeugdzorg Nederland vindt de voorstellen onvoldoende. (Fried: zie: <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/jeugdbescherming-nu-oplossingen-nodig/>) ‘De urgentie die wel duidelijk doorklinkt aan het begin van de brief bij de beschrijving van de problematiek, missen we bij de uitwerking van de concrete maatregelen,’ zegt voorzitter Hans Spigt. Bestuurder Maaike van der Aar van FNV Jeugdzorg (Fried: zie: <https://www.fnv.nl/cao-sector/zorg-welzijn/jeugdzorg>) zegt: ‘Dit voldoet van geen kant. De Tweede Kamer moet nu fors ingrijpen.’ De bond, die eerder al een ultimatum stelde, heeft acties in beraad, zoals werkonderbrekingen en verminderde beschikbaarheid. ‘Maar eerst wachten we het debat morgen en Prinsjesdag af.’

80 miljoen Het kabinet trekt de komende vier jaar in totaal 40 miljoen euro extra uit voor de instellingen die jeugdbescherming en jeugdreclassering bieden. Gemeenten moeten eenzelfde bedrag vrijmaken voor deze zogeheten gecertificeerde instellingen (GI’s). Hiermee moeten meer jeugdbeschermers worden aangetrokken en de werkdruk van jeugdbeschermers worden verlaagd.

Maatregelen Dat is een van de maatregelen die Weerwind en Van Ooij beschrijven om op korte termijn de problemen aan te pakken. Gemeenten hebben gezegd pas volgende maand een besluit te nemen (Fried: zie: <https://vng.nl/nieuws/jeugdinstel-tingewikkeld-bekostiging-onvoldoende>) over de 40 miljoen euro die zij tot en met 2025 moeten vrijmaken van het kabinet.

Voor de middellange en lange termijn is een pakket aan maatregelen afgesproken tussen kabinet, gemeenten en GI’s om ervoor te zorgen dat kwetsbare kinderen snel en de goede hulp krijgen, schrijven de bewindslieden. Dat is nu vaak niet het geval.

Inspecties De Inspecties Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Inspectie Justitie en Veiligheid (IJenV) riepen Weerwind en Van Ooijen op direct te starten met een crisisaanpak, (Fried: zie: <https://www.igi.nl/actueel/nieuws/2022/09/13/crisisaanpak-nodig-om-kinderen-met-jeugdbeschermingsmaatregel-te-beschermen>) omdat de overheid faalt in haar taak om kwetsbare kinderen te beschermen. Deze conclusie trok de Universiteit van Leiden eerder ook na onderzoek. (Fried: zie: <https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2022/09/inhoud-en-context-wet-herziening-kinderbeschermingsmaatregelen-belemmeren-betere-jeugdbescherming>)

Maar al sinds 2019 zijn er regelmatig alarmerende berichten afgegeven door beide inspecties, (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/jeugdzorg/jeugdzorg-gaat-opnieuw-op-de-schop/>) de rechtspraak, Raad voor de Kinderbescherming, de GI’s en FNV Jeugdzorg.

Niet passend Het aantal kinderen dat jeugdbescherming krijgt, moet volgens de bewindslieden omlaag. Uit nieuw onderzoek blijkt dat er de laatste jaren een toename is van kinderen van wie de ouders in een complexe echtscheiding liggen. (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/handreiking-voor-hulp-aan-scheidende-ouders/>) Weerwind en Van Ooij vinden een uithuisplaatsing voor deze kinderen ‘niet passend’. Met onder meer de Raad voor de Kinderbescherming wordt naar passender zorg gezocht.

Eenvoudiger De verwijzing van kinderen naar jeugdbescherming moet eenvoudiger. Per gemeente kan dat anders geregeld zijn, waardoor het organiseren van jeugdhulp (Fried: zie:

<https://www.gemeente.nu/category/sociaal/jeugd/zorg/>) een 'tijdrovende klus' is met 'veel uitzoekwerk' voor jeugdbeschermers. 'Dit is kostbare tijd en energie die ten koste gaat van het werk van de jeugdbeschermers gericht op het kind en gezin,' vinden de bewindslieden.

30 miljoen De kortetermijnmaatregelen geven 'verlichting', de structurele oplossing ligt volgens Weerwind en Van Ooijen in het eerder signaleren van problemen en snellere inzet van passende hulp. Daar wordt versneld naartoe gewerkt. Vanaf 2023 tot en met 2025 maakt het ministerie hiervoor in totaal 30 miljoen euro vrij.

8) Bij de informatiebijeenkomst over recreatiepark Vlietland pers en publiek niet welkom

Leidsch Dagblad 21 september 2022

Publiek en pers niet welkom bij informatiebijeenkomst over Vlietland: 'Smaak van achterkamertjespolitiek'

Marlies Vording 21 september 2022 VOORSCHOTEN/VLIETLAND Bij de informatiebijeenkomst over de ontwikkelingen rondom recreatiepark Vlietland, die vrijdag gepland staat, zijn pers en publiek niet welkom. Dat schiet meerdere Voorschotense fracties in het verkeerde keelgat. „Dit heeft heel erg de smaak van achterkamertjespolitiek”, stelt D66-raadslid Jolien Schroot. Ze vindt het 'buitengewoon kwalijk' dat geïnteresseerden het moeten doen met een livestream. De bijeenkomst zelf is enkel toegankelijk voor raadsleden van Leidschendam-Voorburg, Leiden en Voorschoten, ambtenaren en afgevaardigden van de provincie Zuid-Holland. Ook zijn er vertegenwoordigers aanwezig van ontwikkelaar Dutch Lake Residence en Recreatiecentrum Vlietland. De bijeenkomst is bedoeld om vragen over de komst van 222 vakantiewoningen weg te nemen.

Onwil Schroot snapt niet waarom Leidschendam-Voorburg, waar Vlietland onder valt, geen pers en sprekers welkom heet, juist gezien het informatieve karakter van de bijeenkomst. „Ik begrijp dat het organisatorisch lastig is als er een hele groep mensen komt. Maar voor de pers is altijd plek en voor sprekers ook. Dit is gewoon onwil. Het voelt anno vorige eeuw.”

Een inspraakbijdrage zou bijvoorbeeld kunnen komen van Burgerinitiatief Vlietland, dat meer dan zeventienduizend handtekeningen verzamelde onder een online petitie. „Er is geen enkele reden om ze niet te laten spreken. Als het nou om een boerenprotest ging en ze met trekkers de zaal in zouden komen, zou ik het me nog kunnen voorstellen. Maar we hebben het hier over heel welwillende, meedenkende mensen.”

Paul 't Lam van GroenLinks Voorschoten vindt de situatie ook 'niet bepaald ideaal'. „We hadden het liefst gezien dat zeker zo'n burgerinitiatief de ruimte had gekregen om vragen te stellen.” Hij betwijfelt of er überhaupt wel genoeg gelegenheid is om vragen te stellen, want voor het plenaire deel van de bijeenkomst staat nog geen uur. Daarna is er tijd voor 'individuele vragen', maar dat deel is voor de kijkers thuis niet te volgen.

'Niet gepast' Hiltje Haasjes, een van de drijvende krachten achter Burgerinitiatief Vlietland, vindt het 'niet gepast' dat er geen publiek welkom is bij de beraadslaging. „De enige die in mag spreken, is de ontwikkelaar, die zijn eigen plan gaat presenteren.”

Toch zit het haar niet al te erg dwars. „Er zijn zoveel raadsleden aanwezig, dat ik denk dat er al veel dynamiek is.” Door daar sprekers aan toe te voegen, zou het geheel chaotisch kunnen worden. „Waar ik vooral bang voor ben, is dat het bij deze ene bijeenkomst blijft”, zegt Haasjes. „Terwijl het een zaak is die zoveel reuring en tegenargumenten teweeg brengt, dat het meer vergadertijd mag krijgen.”

Het spannendst is wat haar betreft de vraag of en hoe het gemeentebestuur van Leidschendam-Voorburg zich uitlaat over de kwestie uitlaat. „Tot nu toe zijn die oorverdovend stil geweest.” De gemeente Leidschendam-Voorburg laat weten dat pers en publiek niet welkom is omdat het een 'technische sessie' voor de gemeenteraden betreft. „Mensen die hun mening over dit plan willen geven, kunnen dit doen tijdens de commissievergadering van de gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg als de raadsleden hun standpunt bepalen.” Waarschijnlijk gebeurt dat in november of december.

De leden van Burgerinitiatief Vlietland volgen de livestream van de informatiebijeenkomst vrijdag gezamenlijk in de Kruispuntkerk aan de Schoolstraat 2 in Voorschoten, inloop vanaf 16.15. Geïnteresseerden kunnen daar aanschuiven of de bijeenkomst thuis volgen op de website van de gemeente Leidschendam-Voorburg: lv.nl. (Fried: zie: <https://www.lv.nl/>)

9) Plannen Jos de Blok van Buurtzorg om kleinschalige woonprojecten voor ouderen te bouwen

Zorgvisie 22 september 2022

Jos de Blok neemt met Buurtwonen afscheid van medisch model verpleeghuis

In tien gemeenten heeft Jos de Blok van Buurtzorg vergevorderde plannen om kleinschalige woonprojecten voor ouderen te bouwen. De komende vijf tot tien jaar wordt dat, onder de noemer van Buurtwonen, opgeschaald naar duizend plaatsen in honderd gemeenten. Het netwerk van ouderen moet zoveel mogelijk in stand worden gehouden. Dat past bij de visie van het kabinet waarin ouderen zich moeten beraden op een bestaan 'zonder collectief georganiseerde ouderenzorg'.

Het is over het algemeen lastig om nieuwe woonvormen te realiseren vanwege het gebrek aan en de hoge kosten van bouwgrond. Jos de Blok daarentegen lijkt bijna niet te weten hoeveel en hoe snel hij zijn nieuwe concept Buurtwonen neer kan zetten. Hij wordt regelmatig benaderd door gemeenten of woningcorporaties om te vragen wat hij kan betekenen. Het verschil is, volgens De Blok, dat hij maar weinig oppervlakte nodig heeft en dat gemeenten graag mee willen werken. De ongeveer vijftien houten huizen worden in de fabriek gemaakt en kunnen kant-en-klaar geleverd worden. De prijzen van de huizen komen te liggen onder de huursubsidiegrens, zodat ze voor iedereen toegankelijk zijn. Het huis wordt gehuurd van een woningcorporatie. Bestemmingsplan, procedures en de realisatie worden in een vast proces gegoten. De Blok: 'Zo kan het makkelijk en in hoog tempo voor elkaar komen.'

Tekort aan woningen In Nederland is een groot tekort aan levensloopbestendige woningen voor ouderen. Uit een recent rapport (Fried: zie: https://www.skipr.nl/nieuws/uitbreiding-en-verduurzaming-zorgvastgoed-noodzakelijk/?_ga=2.237615619.2015363355.1666182348-876121125.1666182348) van zorgvastgoed-adviseur CBRE Nederland blijkt dat een op de drie nieuwe woningen geschikt moet zijn voor zorg- en ouderenhuisvesting. Tussen nu en 2050 gaat het om 433 duizend woningen. In sommige regio's (Zuid-Limburg, Friesland, Drenthe) zouden alleen nog maar zorgwoningen moeten worden gebouwd. Behalve meer levensloopbestendige woningen, is meer geclusterd wonen nodig.

Netwerk behouden De eerste 'Buurtwonen' huizen komen in het Zeeuwse dorp Philippine. De verpleeghuizen in Zeeland liggen lang niet altijd in de plaats waar ouderen wonen. Zij moeten dan verhuizen en verliezen daarmee het netwerk. Dat netwerk is volgens De Blok juist zo belangrijk, want als dat wegvalt kunnen informele zorgverleners geen bijdrage aan de zorg meer leveren. Het idee achter Buurtwonen is dat mensen die graag in een buurt wonen daar ook kunnen blijven wonen als ze ouder worden, met ondersteuning van de omgeving. Het gaat om een aantal kleinschalige woningen waardoor het werkbaar blijft voor de buurt. Voor de huisarts verandert er niets, zij krijgen er niet ineens heel veel nieuwe patiënten bij. 'Mijn veronderstelling is dat hoe groter je een project

maakt – denk aan een appartementencomplex – hoe moeilijker het wordt om als buurtgenoot of familielid je bijdrage te leveren.’

Past bij WOZO Uit de Rijksbegroting blijkt dat de overheid wil dat gemeenten aan de slag gaan met het programma ‘Een thuis voor iedereen’ waarin met ‘woonzorgvisies’ wordt gewerkt aan de behoeften van ouderen. Ook wordt met het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) ingezet op een omslag in de organisatie van de ondersteuning en zorg voor ouderen, waarmee tot 1,2 miljard euro bespaard kan worden. Het idee van ondersteuning vanuit de buurt van De Blok past bij de visie van het kabinet waarin ouderen op hun netwerk teruggeworpen zijn. ‘De toekomstige oudere zal zich moeten beraden op een bestaan in een samenleving waarin collectief georganiseerde ouderenzorg niet vanzelfsprekend is.’

Het WOZO-programma helpt volgens het kabinet om een omslag te bewerkstelligen in de organisatie van ondersteuning en zorg voor ouderen. In de Rijksbegroting staat: ‘De inzet is dat ondersteuning en zorg zich aanpassen aan de voorkeur van ouderen om zo lang mogelijk regie op het eigen leven te houden en dat zware, complexe zorgvragen zo lang mogelijk worden uitgesteld of zelfs worden voorkomen. Daarnaast moeten we passende woningen bouwen zodat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen.’

Van betekenis zijn De vraag is wat buurtgenoten precies voor ouderen kunnen betekenen. ‘Veel’, zegt De Blok. ‘Het gaat vaak om een oogje in het zeil houden, toezicht eigenlijk, en daar is geen deskundigheid voor nodig.’ Volgens De Blok hebben we de boel te veel gemedicaliseerd. ‘Mensen denken dat je specialist moet zijn om een zorgtaak te kunnen doen, maar heel veel van wat er gebeurt als je ouder wordt, is normaal. Mijn moeder van 87 gaat elke avond naar haar overbuurvrouw die ook 87 is, waar ze haar kunstbeen uit doet, zodat ze naar bed kan. Je kunt daar iets medisch of verpleegkundigs van maken, maar je kunt ook zeggen dat ze er beiden profijt van hebben, want ze vinden het gezellig, ze hebben het gevoel van betekenis te zijn voor de ander en het kost niks.’

Moeten we voortaan dan ook allemaal onze buurvrouw helpen douchen? ‘Nee, je moet alleen dingen doen die goed voelen. Laten we alleen die familieleden vragen te helpen als dat gepast is.’

Buurt mobiliseren Bij Buurtwonen wordt het de taak van wijkverpleegkundigen om de mensen in de wijk te mobiliseren. Het organiseren en onderhouden van netwerken zou een integraal onderdeel moeten zijn van hun werkzaamheden. ‘In de jaren tachtig was dit ook een normaal onderdeel van het werk, dat weet ik uit eigen ervaring. Ik denk ook aan informatieavonden in buurten over dementie.’

Miljoenenstad De vraag is of deze gemeenschapszin ook in grote steden als Amsterdam te vinden is. ‘Ja’, zegt De Blok, die veel in Azië heeft gereisd. ‘Zelfs in een miljoenenstad als Tokio ben je altijd in een buurtje als je in een bepaalde straat staat. Buurtjes met een eigen verhaal, een geschiedenis en een cultuur. Het is maar net of je gewend bent iets met elkaar te doen.’

Gratis feestje

Ervaringen met grootstedelijke cultuur heeft De Blok ook opgedaan met Buurtzorg in bijvoorbeeld Amsterdam-Oost waar mensen van 171 verschillende nationaliteiten wonen. Wijkverpleegkundigen zijn daar begonnen om bij iedereen in de straat aan te bellen en een gratis feestje te organiseren met hulp van de plaatselijke supermarkt. Daar zijn contacten uit voortgekomen en mensen zijn dingen voor elkaar gaan doen. ‘Dat de maatschappij geïndividualiseerd zou zijn, is flauwekul. Mensen willen graag iets doen voor elkaar, maar ze zijn verlegen omdat ze niet zo goed weten wat ze moeten doen en of ook niet weten of de ander dat wel wil.’

Ook het gebrek aan bouwgrond in grote steden ziet De Blok niet echt als een obstakel. ‘Je kunt ook gewoon bestaande plekken ombouwen.’

Afscheid medisch model verpleeghuis Nu de capaciteit van verpleeghuizen niet wordt uitgebreid, leveren steeds meer zorgorganisaties diensten thuis via verpleegzorg thuis. Dat is ook wat veel mensen het liefst willen; gewoon thuis blijven wonen. Blok vindt dat zorgorganisaties juist

moeten voorkomen dat ze onnodige zorg leveren, zoals gezelschap houden. Daar strijken zorgorganisaties volgens hem miljoenen mee op. 'We gaan dan iets wat we eigenlijk helemaal niet willen, namelijk naar het verpleeghuis, thuis doen. Ik zou juist afscheid willen nemen van het medische model dat achter het verpleeghuis zit.'

Wonen in een verpleeghuis heeft volgens De Blok de langste tijd gehad. De Blok was in zijn vorige baan verantwoordelijk voor de medische en paramedische diensten van een verpleeghuis. 'Mensen die lang vanuit een instituut gewerkt hebben, denken ook vanuit het instituut. In het verpleeghuis krijgen mensen de gemiddelde standaard. Ik vind dat je juist moet kijken wat iemand nodig heeft en meteen ook wat je daarvan kunt overlaten aan de informele zorg. Een spelletje spelen is geen taak voor verpleegkundigen, maar voor naasten of buurtgenoten.'

Suzanne Bremmers

10) Stikstofproblematiek 'van onderop' aanpakken

Binnenlands Bestuur 22 september 2022

P10 wil perspectief voor agrarische sector

Niet alleen de landbouw, ook de industrie- en mobiliteitssector moeten volgens de P10 meedoen aan het verlagen van de stikstofuitstoot.

30 plattelandsgemeenten, verenigd in de P10, willen dat de stikstofproblematiek 'van onderop' wordt aangepakt. De belangenclub stelt dat in een reactie op de Miljoenennota.

Zorgvuldige aanpak De P10 pleit voor een zorgvuldige en gebiedsgerichte aanpak van de stikstofproblematiek, 'samen met de gebruikers van de gebieden; de mensen die er wonen, ondernemen, verblijven.' De werkelijke uitstoot per bedrijf is daarbij het uitgangspunt. 'Want alleen door op deze manier – en van onderop – te werken kan ingezoomd worden op de lokale situatie en kunnen passende, op maat gemaakte afspraken gemaakt worden. Die afspraken kunnen rekenen op draagvlak', aldus P10 voorzitter Harry Scholten.

Maatschappelijke onrust Daarnaast pleit de P10 er in haar reactie voor om snel perspectief te bieden aan de agrarische sector. Dat is hard nodig om de maatschappelijke onrust te verminderen. De gevolgen van de hoge energiekosten moeten daarbij worden meegenomen, hetgeen ook geldt voor het midden- en kleinbedrijf.

Opbouwen vertrouwen In de Miljoenennota is het 'Transitiefonds landelijk gebied' opgenomen. Doel van dat fonds is een vitaal platteland. Scholten: 'Ik roep Den Haag op om vooral ook te kijken naar alle gebiedsprocessen die al lopen. En zorg ervoor dat voor die processen binnen afzienbare tijd, daadwerkelijk geld vrijkomt. Er zijn, ook vanuit P10 gemeenten, al diverse plannen ingediend en goedgekeurd, maar nu willen we ook boter bij de vis.' Scholten zegt de oproep te doen vanuit de overtuiging dat het de onrust in de landbouw verlaagt en nodig is voor het opbouwen van vertrouwen.

De redactie van Binnenlands Bestuur

Reacties: 1

togoo

Citaat van Johan Vollenbroek: 'Als het niet precies is wat IK wil, dan begin ik een proces'; de juridisering die Nederland ten gronde richt ten top.

De normen waar Vollenbroek zich op baseert dateren van 25 jaar geleden. Sindsdien is er heel veel veranderd. Er is 100.000 ha boerenland gemuteerd naar natuur. Dat heeft invloed op de levensvatbaarheid van de fauna en flora waar Vollenbroek voor opkomt. Dat interesseert hem geen flinker.

Wereldwijd zijn er grote programma's om bedreigde soorten actief te herstellen. De aantallen grote dieren beginnen er zelfs de pan door uit te rijzen. Waarom interesseert Vollenbroek zich niet voor

het actieve herstel van de flora en fauna waar hij voor opkomt??? Waarom MOET het herstel per se plaats vinden in gebieden die 30 jaar geleden zijn aangewezen?

Het gaat niet om die gebieden, het gaat over bescherming van soorten. Dat vindt ook in nieuwe gebieden plaats. Vollenbroek jaagt een spook na door nieuwe gebieden uit te sluiten. Als er in die nieuwe gebieden niet is ingezet op herstel van de soorten waar Vollenbroek c.s. prat op gaan, dan is er iets fundamenteel mis met het beleid van natuur- en milieuorganisaties in Nederland.

Overigens, naast de 100.000 ha boerenland die omgezet is in natuur is er ook 100.000 ha boerenland stilgelegd. Daar vinden geen bedrijfsactiviteitseten meer plaats.

Dan is er ook nog meer dan 60.000 ha landbouwgrond omgezet in de bestemming wonen. Boerenland verdwijnt rondom de steden, boeren zijn verdreven naar de randen waar natuurgebieden liggen. Dat is een bewuste keuze, niet alleen politiek, maar ook maatschappelijk. Boeren de schuld geven en tot op het bot bestrijden zoals Vollenbroek doet is, getuigt van zeer pervers denken.

11) De hardste klappen vallen in de wijkverpleging

Binnenlands Be3stuur 22 september 2022

Hardste bezuinigingsklap bij wijkverpleging

Het kabinet bezuinigt volgend jaar drie keer meer in de zorg dan is opgeschreven in het regeerakkoord.

Zelfstandig als het kan, thuis als het kan, is volgens het rijk de nieuwe norm in de (ouderen)zorg. Toch vallen de hardste financiële klappen in de wijkverpleging.

Hardste klappen Het kabinet bezuinigt volgend jaar drie keer meer in de zorg dan is opgeschreven in het regeerakkoord. In 2023 wordt er 890 miljoen 'omgebogen', becijferde het Tweede Kamerlid Corinne Ellemeet. Haar viel op dat de hardste klappen vallen in de wijkverpleging.

Langer thuis Ellemeet nam het Integraal Zorg Akkoord nog eens onder de loep. Dat vooral de wijkverpleging het te verduren krijg is opmerkelijk, want de nieuwe norm in de (ouderen)zorg wordt: 'zelfstandig als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan.' Het kabinet gaat ervan uit dat senioren langer thuis wonen en zoveel mogelijk digitale zorg krijgen. De redenering is dat ouderen langer vitaal blijven en dat hun behoeften zijn veranderd, aldus de memorie van toelichting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. In de troonrede werd wijkverpleging als eerstelijnszorg expliciet genoemd. Wijkverpleegkundigen leveren zorg thuis, zoals hulp bij aankleden, douchen, toiletgang of wondverzorging en zet indien nodig medicijnen klaar of dient die toe. In veel gemeenten maken ze ook deel uit van de sociale wijkteams.

Vraag neemt toe 'Wijkverplegenden zijn cruciaal', aldus het Kamerlid. 'Zij zijn het die ouderen thuis verzorgen, en voorkomen dat ziekenhuizen en verpleeghuizen volstromen.' De vraag naar thuiszorg neemt toe, nu steeds meer kwetsbare ouderen thuiswonen. Verpleging en verzorging thuis is onderdeel van het basispakket van de zorgverzekering.

Verzekeraars De Groenlinkser geeft aan dat in 2022 4,1 miljard euro beschikbaar was voor de wijkverpleging, een bedrag dat verhoogd zou worden tot krap 4,2 miljard. Bijna een miljard daarvan bleef volgens haar in de zak van ziektekostenverzekeraars. 'Het kabinet moet verzekeraars dwingen om dit geld uit te geven aan de wijkverpleegkundigen', zegt ze op Twitter. Volgens het Integraal Zorgakkoord is door het ministerie van Volksgezondheid in 2023 ruim 3,8 miljard euro gereserveerd voor wijkverpleging, een bedrag dat in de daaropvolgende jaren licht oploopt, tot het in 2024 weer gelijkstaat aan het bedrag van 2022.

Vuurrode cijfers Wijkverplegingsorganisaties schrijven vaak vuurrode cijfers. Een van de oorzaken is het relatief hoge ziekteverzuim, waardoor (duurdere) externe krachten moeten worden ingehuurd. Zorgverzekeraars betalen echter zorgorganisaties een vast bedrag per geleverd uur gecontracteerde zorg.

Yvonne Jansen

12) In een aanbesteding moet de betrouwbaarheid van een ondernemer worden getoetst

Google melding Wmo 22 september 2022

Onderzoeksplicht ernstige beroepsfouten Wmo-aanbestedingen

Rechtszaak biedt waardevolle inzichten.

In een aanbesteding moet de betrouwbaarheid van een ondernemer worden getoetst. Een van de betrouwbaarheidstoetsen is of de ondernemer in de drie jaar voorafgaand aan de aanbestedingsprocedure ernstige beroepsfouten heeft begaan. De fout moet dan zo ernstig zijn dat de integriteit van de ondernemer in twijfel wordt gebracht. Wanneer sprake is van een ernstige beroepsfout kan dit aanleiding zijn voor een aanbestedende dienst om een ondernemer van de aanbesteding uit te sluiten.

De rechtbank Amsterdam behandelde recent een [zaak](#) (Fried: zie:

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBAMS:2022:3321>) over de verhouding tussen het begaan van een ernstige beroepsfout, het vermoeden van integriteitsrisico's en de uitsluiting binnen een aanbesteding. De zaak geeft de spanning weer tussen de constatering van een daadwerkelijke beroepsfout of slechts het hebben van een vermoeden daarvan. Gelet op de ontwikkelingen binnen met name de Wmo- en jeugdzorg biedt de zaak enige waardevolle inzichten.

Amsterdam c.s., waar gaat de zaak over?

levert diverse vormen van zorg binnen het domein van de Wmo. Diverse instanties – waaronder de gemeente Amsterdam – bereikt het bericht dat X niet daadwerkelijk de zorg zou leveren zoals zij voorhoudt. Dit zijn onder andere signalen dat de zorg van X tekortschiet, dat zorgverlening met persoonsgebonden budgetten niet wordt verricht conform de voorwaarden en zouden de declaraties en administratie van X niet op orde zijn. De aanbestede opdracht wordt uiteindelijk door X als onderaannemer toch uitgevoerd.

Uit journalistieke onderzoeken blijkt dat de winstmarge van X hoger is dan gebruikelijk in deze specifieke tak van de sector in 2017. De winst zou namelijk 10,4 procent bedragen in plaats van het als maximum reëel beschouwde 10 procent. De gemeente geeft opdracht aan een adviesbureau om onderzoek uit te voeren naar de gehanteerde tarieven en de aannemelijkheid van geleverde zorg door X over een periode van zeven maanden in 2018 en 2019. Het adviesbureau heeft een conceptrapportage opgesteld, deze is alleen nooit definitief gemaakt en bevatte daarnaast geen sluitende conclusie.

In oktober 2021 start de gemeente Amsterdam c.s. een nieuwe aanbestedingsprocedure voor enkelvoudige specialistische jeugdhulp. X schrijft tijdig in op de aanbesteding. De gemeente sluit X uit van de aanbesteding. De reden is dat de gemeente risico-indicatoren ziet in het kader van integriteit. X heeft zich volgens de gemeente schuldig gemaakt aan een ernstige beroepsfout. De rechter gaat niet mee in de argumentatie van de gemeente Amsterdam. De geaccepteerde grens voor winstmarges van 10 procent wordt slechts minimaal overschreden. Daarnaast beroept de gemeente zich op gegevens en omstandigheden die zich meer dan drie jaar geleden hebben voorgedaan. Deze feiten liggen buiten de wettelijke terugkijktermijn. Daarnaast zijn meldingen

anoniem ingediend, zonder dat deze inhoudelijk zijn getoetst. Dit terwijl bij anonieme meldingen juist een verhoogde zorgvuldigheid behoeven.

Volgens de rechtbank heeft de gemeente onvoldoende aannemelijk gemaakt dat daadwerkelijk beroepsfouten zijn begaan en de tekortkomingen zijn onvoldoende zorgvuldig getoetst. De gemeente had de zorgaanbieder daarom niet mogen uitsluiten.

Gevolgen van de uitspraak Deze uitspraak leert ons dat de gronden van uitsluiting van een deelnemer aan een aanbesteding zorgvuldig moeten worden onderzocht en onderbouwd. Een vermoeden alleen is onvoldoende. De regering heeft ondertussen enige wetsvoorstellen gepubliceerd evenals een en de regeringsaanpak voor fraudebestrijding in de zorg. Dit moet leiden tot een betere methode om de integriteit en beroepsfout te toetsen in het kader van de facultatieve uitsluitingsgronden.

De specialisten van BDO staan u graag bij als u vragen heeft over aanbestedingen in het sociaal domein en behoud van integriteit in overheidsopdrachten.

Kennan Williams Senior Jurist BDO Legal BDO Utrecht

13) Op 30/12/2021 nog 555 kinderen, en niet 1115 kinderen, van toeslagenouders uit huis geplaatst

Zorg+welzijn 22 september 2022

Uithuisplaatsingen zijn geen staatsontvoeringen: de fabels en de feiten

Vanwege de toeslagenaffaire zouden 1115 kinderen 'kwijt' zijn. Zelfs ontvoerd door de staat, volgens social media. Met dit 'nieuws' kreeg de jeugdbescherming de zoveelste klap in het gezicht en moest barbertje hangen. Maar is dit verwijt terecht? Nee, blijkt uit onderzoek van journalist Margot Smolenaars van Follow The Money. Zij zette de feiten op een rij.

Het drama dat de overheid heeft gecreëerd met de toeslagenaffaire zou ertoe hebben geleid dat 1115 kinderen uit huis zijn geplaatst en niet meer bij hun ouders kunnen terugkeren. Ze zijn 'kwijt'. Dat was de interpretatie van cabaretier Peter Pannekoek in maart 2022 tijdens een uitzending van *Dit was het nieuws*. Die uitspraak is een eigen leven gaan leiden, de media sprak schande en veel burgers voegden zich – online – in het kamp #staatsontvoeringen. Dit blijken meningen te zijn die niet gestoeld zijn op feiten, blijkt uit onderzoek van journalist Margot Smolenaars. Zij publiceerde haar bevindingen in een uitgebreid artikel op het online journalistieke platform [Follow The Money](https://www.ftm.nl/artikelen/uithuisplaatsingen-cijfers-feiten-fabels?utm_source=Twitter&utm_medium=Social&utm_campaign=UithuisplaatsingenFeiten&utm_content=ap_yt4yj1as5u&share=obPcljWpdVbHV4khJOaBQmTBaOFineNhkJqq2L0iaZpq%2B28SDKLEOVCWgFsDgKg%3D)>>(Fried: zie: https://www.ftm.nl/artikelen/uithuisplaatsingen-cijfers-feiten-fabels?utm_source=Twitter&utm_medium=Social&utm_campaign=UithuisplaatsingenFeiten&utm_content=ap_yt4yj1as5u&share=obPcljWpdVbHV4khJOaBQmTBaOFineNhkJqq2L0iaZpq%2B28SDKLEOVCWgFsDgKg%3D)

De feiten Smolenaars toont aan dat de cijfers die de 'staatsontvoeringen' onderbouwen onjuist én veel complexer zijn om te interpreteren. Het schandaal over de 'verdwenen kinderen' begint met de eerste cijfers die het CBS over 'toeslagenouders' publiceerde, in oktober 2021. Het CBS maakt melding van 1115 uithuisgeplaatste kinderen. Een half jaar later stelt het CBS dit aantal overigens bij nadat ook alle gegevens over 2021 binnen zijn gekomen en meer gedupeerden zich hadden gemeld. Dit zijn de bijgestelde cijfers: de bekende toeslagenouders hebben in totaal 59.805 minderjarige kinderen. Tussen januari 2015 en december 2021 zijn 1675 van hen via de rechter bij hun vader en/of moeder weggehaald. Echter: van deze 1675 kinderen waren er 1120 op 30 december 2021 inmiddels uit de jeugdzorg.

Toeslagenschandaal Voor het feit dat de 1120 kinderen (van de 1674 kinderen van toeslagenouders) de jeugdzorg inmiddels hebben verlaten vindt Smolenaars in de CBS-cijfers diverse redenen:

- 430 kinderen zijn inmiddels meerderjarig;
- Bij 335 kinderen is de beschermende maatregel beëindigd;
- Bij 20 kinderen werd de beschermende maatregel tussentijds opgeheven;
- Bij 40 kinderen ging de voogdij naar de pleegouder;
- In 30 gevallen is het ouderlijk gezag hersteld;
- 260 kinderen staan nog onder toezicht van de kinderrechter.

Toeslagenouders Op 30 december 2021 waren er dus nog 555 kinderen, en niet 1115 kinderen, van toeslagenouders uit huis geplaatst. De Inspectie van Justitie en Veiligheid doet onderzoek naar de achtergronden van deze uithuisplaatsingen. Dat onderzoek loopt nog, er valt nog niet te zeggen of die uithuisplaatsingen rechtstreeks verband houden met het toeslagenschandaal.

Gedwongen uithuisplaatsingen De cijfers zijn niet altijd één op één te interpreteren, zo blijkt uit het artikel van Follow The Money: ‘Het CBS heeft als enige instantie landelijk zicht op hoeveel kinderen uit huis zijn geplaatst. Daarbij moet worden aangetekend dat het CBS alleen gedwongen uithuisplaatsingen kan tellen, oftewel de gevallen waar de kinderrechter aan te pas is gekomen. Vrijwillige uithuisplaatsingen, waarmee de ouders instemmen of die ze zelf initiëren, of semi-vrijwillige, via ‘drang’ – dat wil zeggen: onder dreiging dat de rechter alsnog wordt ingeschakeld als de ouders niet meewerken – worden niet landelijk bijgehouden.’

Jeugdhulp met verblijf ‘Wat het tellen van uithuisplaatsingen lastig maakt, is dat een uithuisplaatsing niet als zodanig in de boeken staat. Om die te achterhalen, moet het CBS twee groepen combineren: kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel en kinderen die bij een jeugdhulpaanbieder wonen, in CBS-taal: ‘jeugdhulp met verblijf’. Onder die laatste groep vallen echter ook alle kinderen die vanwege “zorginhoudelijke redenen” niet thuis kunnen wonen. Denk aan kinderen met ernstige psychiatrische ziekten of stoornissen, kinderen met meer dan één aandoening, of kinderen met verstandelijke beperkingen die verhinderen dat ze thuis kunnen wonen.’ Aldus staat beschreven in het artikel op [Follow The Money](#)>>(Fried: zie: [Fabels en feiten over de ‘staatsontvoeringen’ na de toeslagenaffaire: zo zit het echt - Follow the Money - Platform voor onderzoeksjournalistiek \(ftm.nl\)](#))

Vrijwillige uithuisplaatsing Verder zijn er ook de vrijwillige uithuisplaatsingen, waarbij ouders zelf het initiatief nemen om het kind uit huis te plaatsen. Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) schat dat ongeveer de helft van alle uithuisplaatsingen vrijwillig gebeurt. Heeft vrijwillige hulpverlening niet genoeg effect binnen het gezin, dan kan de jeugdbeschermer extra voorwaarden stellen aan de ouders – drang – om een gang naar de rechter te voorkomen. Het probleem is dat deze ‘drang’ buiten de wet om is ontstaan. Een ongewenste ontwikkeling, blijkt uit de “Wetenschappelijke factsheet uithuisplaatsingen”. Omdat elke gemeente dit ‘op eigen wijze’ regelt en niet centraal staat geregistreerd hoeveel gezinnen met deze bemoeizorg te maken krijgen.

Rechtsbescherming is knelpunt Hoogleraar Mariëlle Bruning, een van de opstellers van de factsheet, vertelt in een artikel op de website van Zorg+Welzijn dat jeugdrechters niet goed kunnen beslissen wat de beste plek is voor een kind dat niet meer thuis kan wonen. Het belangrijkste knelpunt is de rechtsbescherming van ouders en kinderen die te maken krijgen met uithuisplaatsing. Te denken valt onder meer aan spoedprocedures zonder vooraf gehoord te worden, onzorgvuldige rapporten, het gebrek aan juridische bijstand en een open rechtsgrond. Onder de huidige wetgeving is een ruime interpretatie voor uithuisplaatsing mogelijk, aldus Bruning.

Kampioen Uithuisplaatsen Verder nuanceert journalist Smolenaars van Follow The Money in haar artikel met cijfers het beeld dat het aantal uithuisplaatsingen gestaag stijgt en dat Nederland ‘kampioen uithuisplaatsen’ zou zijn. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGZ) onderzocht 45 zaken uit 2021 om het feitenonderzoek dat voorafgaat aan gedwongen uithuisplaatsingen te

analyseren. ‘In 2021 waren er volgens de berekening van de Inspectie 3301 nieuwe uithuisplaatsingen’, schrijft Smolenaars. ‘Nieuw houdt in dat de rechter de eerste machtiging voor uithuisplaatsing afgaf. Dat betekent dat er in dat jaar gemiddeld negen kinderen per dag voor het eerst uit huis werden geplaatst.’

Feitenonderzoek De belangrijkste conclusie uit het onderzoek van de IGZ: in geen enkel dossier was het feitenonderzoek volledig op orde. Andere conclusies:

- ‘De meeste jongeren die in 2021 voor het eerst uit huis werden geplaatst, zijn 16 of 17 jaar.
- In meer dan de helft van de 45 gevallen (51,1 procent) komen deze kinderen bij familie of vrienden van het gezin terecht.
- In ruim twintig van de onderzochte uithuisplaatsingen stonden zowel ouders als de jongeren achter de beslissing.
- Bij elf uithuisplaatsingen was geen van de betrokkenen het met de uithuisplaatsing eens.’

Ingewikkelde problematiek In alle 45 onderzochte dossiers is sprake van ingewikkelde problemen op meerdere fronten. ‘Dit onderzoek nuanceert het maatschappelijke beeld dat voornamelijk jonge kinderen uit huis worden geplaatst, dat zij door een enkele aanleiding bij hun ouders worden weggehaald en in een instelling worden geplaatst,’ schrijft de Inspectie.

Lees het hele artikel van Margot Smolenaars op [Follow The Money](#)>> (Fried: zie: [Fabels en feiten over de ‘staatsontvoeringen’ na de toeslagenaffaire: zo zit het echt - Follow the Money - Platform voor onderzoeksjournalistiek \(ftm.nl\)](#))

Carolien Stam Redacteur Zorg+Welzijn

14) Nu het goed gaat, moeten we een plan maken

Eigen Kracht Centrale 23 september 2022

Plan bij signalen van psychose

Afgelopen zaterdag vierden we met onze Eigen Kracht-coördinatoren feest: 20 jaar Eigen Kracht Centrale en 22 jaar Eigen Kracht-conferenties. Met een prachtige, diverse groep mensen proosten we, zongen we, aten we en natuurlijk deelden we verhalen. Een onderzoeker had twintig jaar onderzoek bekeken. Een van de conclusies: de tevredenheidscijfers over Eigen Kracht-coördinatoren zijn al twintig jaar prachtig: constant rond de 8. We zijn enorm blij met en trots op onze coördinatoren! Omdat ze uitgaan van vertrouwen en doorvragen naar verbindingen, zonder zich met de inhoud bezig te houden. Zo ook in het verhaal van een alleenstaande moeder en haar eenjarige kind.

Psychose We waren gebeld door een psychiatisch verpleegkundige. De moeder vond het spannend, omdat niet iedereen wist wat er aan de hand was. “Ze had last van psychoses,” vertelt de Eigen Kracht-coördinator, “En ze zei dat ze zich tijdens een psychose erg vervelend gedroeg. Mensen wisten niet waar dat gedrag door kwam en zagen alleen dat gedrag. Ze vond het moeilijk om erover te praten. Bij mijn tweede afspraak had ze haar zus erbij gevraagd. Het lukte om een kring te maken. Met familie, vriendinnen en twee buurvrouwen. Tijdens het eerste deel kwam de psychiatisch verpleegkundige iets vertellen over psychoses. Daarna nam ze zelf het woord, zoals ze met haar zus had voorbereid.”

Dak repareren als de zon schijnt “Ze legde uit wat er gebeurt tijdens een psychose. Ze zei: ‘Dat overkomt me. Dan weet ik niet wat ik doe. Ik begrijp later dat ik heel vervelend ben geweest. Zo wil ik niet zijn. Ik deel dit nu, omdat ik me realiseer dat we het dak moeten repareren als de zon schijnt. Nu het goed gaat, moeten we een plan maken. Ik kan de psychoses niet voorkomen, maar we kunnen wel kijken hoe ermee om te gaan. Ik hoop vooral dat jullie er dan willen zijn voor

mijn dochter.' Ze vertelde daarna wat de signalen van een psychose bij haar zijn en vroeg mensen dan aan de bel te trekken. 'Keer je alsjeblieft niet van me af, maar help mijn kind.' Ze maakten een uitgewerkt plan hoe de buurvrouwen en vriendin meteen in actie kunnen komen bij signalen. En iedere dag zal er contact zijn met iemand van de familie. De hele kring zei: 'We zullen er voor je zijn. Goed dat we elkaar op deze manier ontmoeten'. Ze maakten een appgroep. Door het delen van informatie konden ze steun bieden."

Trainingen op open inschrijving *Wilt u in uw werksituatie ook kringen vergroten en de regie bij de mensen zelf laten? Er staan weer trainingen op open inschrijving ingepland. De training 'Het faciliteren en organiseren van familiegroepsbijeenkomsten' wordt op 10 en 11 november van 9.30 tot 16.30 uur georganiseerd in Amersfoort. Deze training levert 13 accreditatiepunten op bij SKJ en bij Registerplein. Lees meer informatie of stuur een e-mail naar: trainingen@eigen-kracht.nl. Direct inschrijven kan natuurlijk ook.*

Een sterk verhaal op vrijdag *Voor mij is vrijdag altijd een dag om even stil te staan bij de verhalen uit de dagelijkse praktijk van mijn collega's en mij. Bijzondere verhalen, omdat uitzichtloze situaties soms 180 graden draaien. Sterke verhalen, omdat ze de kracht tonen van mensen die hun vragen durven delen met de mensen om hen heen en zo met vereende kracht tot oplossingen komen. Ze zijn het delen waard.*

*Ik wens u en de uwen veel verbinding en een prettig weekend,
Hedda van Lieshout*

15) Onverkocht brood en banket van andere vestigingen gaat elke ochtend naar tweedekanswinkel

Leidsch Dagblad 24 september 2022

Katwijkse bakkerszaak met alleen afgeprijsd brood en banket van gisteren slaat aan: 'Klanten vinden dit niet meer raar, maar normaal'

Hielke Biemond 24 september 2022 KATWIJK

Vlak voor sluitingstijd slaan Rensina en haar vriend uit Katwijk aan Zee in een bijna leeg gekochte winkel hun slag. Voor een paar euro kopen ze bij Van Maanen in de Asterstraat in Katwijk aan den Rijn een tas vol brood en kaasstengels. „Wat een superwinkeltje is dit!”, zegt Rensina tegen de verkoopsters. „Het leven is al duur zat.”

Het gebeurt niet vaak meer dat klanten in een bakkerij spontaan hun enthousiasme uiten over de lage prijzen. Bij deze Van Maanen-vestiging, met alleen sterk afgeprijsd brood en banket van gisteren, is het daarentegen nooit lang wachten op zulke opmerkingen. Het experiment is in de eerste maanden een succes en krijgt mogelijk navolging in de Leidse Kooi. „Op sommige dagen zijn we rond het middaguur al helemaal uitverkocht”, zegt verkoopster Irma trots. „We houden nooit brood over.”

Aan het begin van dit jaar was dit bakkerijtje, verscholen achter de Digros in de Molenwijk, nog een vestiging van Tijsterman. De overname door de Katwijkse gigant Van Maanen zorgde voor onzekerheid bij de drie vaste personeelsleden. „Hielden we onze baan of niet?”, vertelt verkoopster Senta. „Het was duidelijk dat dit geen gewone vestiging van Van Maanen zou worden. Daar zijn er in de directe omgeving al genoeg van.”

Wens Directeur Henk-Jan van Maanen besloot hier iets nieuws te gaan doen: de opening van een 'tweedekanswinkel' met alleen brood en banket van de vorige dag, met vaste kortingen tot 70 procent. „Tien jaar geleden kwam ik dankzij een collega in Rotterdam al op dit idee”, zegt hij. „Het is altijd mijn wens gehad om het ook eens te proberen. Toch voelde het nog niet helemaal goed.

Anderhalf jaar geleden kwam ik zulke winkels in Berlijn tegen. Toen dacht ik: nu is de tijd er rijp voor.”

Dat komt, denkt de directeur, doordat er onder invloed van opeenvolgende crises ‘een knop is omgegaan’. „Nog niet zo lang geleden zouden klanten het raar vinden als wij brood en banket verkopen dat niet dagvers is. Nu beschouwen zij het als normaal, en zijn de reacties positief. Daar ben ik heel blij mee. Het is zonde om producten weg te gooien die nog goed zijn. Je kunt ons brood nog zes dagen lang prima eten. Het knapperige korstje wordt iets minder, maar de malsheid niet.” Onverkocht brood en banket van andere vestigingen, dat anders als diervoer zou eindigen, gaat nu elke ochtend naar de tweedekanswinkel. „Logistiek gezien is dat nog best een uitdaging”, zegt Van Maanen. „Zeker met gebak, omdat dat extra kwetsbaar is. We willen onze goede naam niet te grabbel gooien door gehavende producten te verkopen. Dat proces zijn we fijn aan het slijpen.”

Vitrine Juist het goedkope banket is een enorme klantentrekker, merken de verkoopsters. Gebakjes kosten een euro per stuk, elke taart gaat met zestig procent korting over de toonbank. „We zien ook veel klanten even een blik naar binnen werpen”, zegt Irma lachend. „Als ze zien dat de vitrine met gebak en taart leeg is, gaan ze weer weg.”

Klanten komen lang niet alleen uit de Molenwijk, merkt Irma, maar van heinde en verre. „Uit de hele gemeente, maar ook uit de hele Duin- en Bollenstreek. We zien hier zelfs regelmatig iemand uit Zoeterwoude, die brood komt kopen nadat ze haar moeder heeft bezocht.”

De vaste afnemers zijn volgens de verkoopsters te onderscheiden in twee categorieën: zij die het niet breed hebben, en zij die bewust voedselverspilling willen tegengaan. „En dan zijn er nog de ouderen die hier al heel lang komen en gehecht zijn aan hun vaste bakkertje”, voegt Senta daaraan toe. „Zij vonden het eerst jammer dat we geen vers brood en gebak meer hebben, maar hebben nu ontdekt dat het niets uitmaakt.” Ze in de lach. „Het allerleukst is dat één klant er pas deze week achter kwam dat het brood niet vers is. Ze had het nooit geproefd en ook het prijsverschil niet gemerkt, maar gewoon blindelings gepind.”

Afgehaakt Voor 3,20 euro rekt een enthousiaste klant uit het naburige Valkenburg (‘Liever geen naam’) vier halfjes brood af. Vanwege de enorme eetlust van haar zoons was ze afgehaakt bij Tijsterman. Nu is ze terug. „Ze eten thuis nu nóg meer dan anders”, zegt ze grijnzend. „Want dit brood is echt veel lekkerder dan bij de supermarkt. En je proeft er niets van dat het een dag oud is. Ik vind het helemaal top, en hoop dat er meer van zulke winkels komen.”

Van Maanen besluit in de komende maanden of het Katwijkse experiment na 1 januari een vervolg krijgt. In dat geval breidt hij het ook uit naar de voormalige Tijsterman-vestiging op de Philipsburgstraat bij het Kooiplein in Leiden. „Als het kostendekkend is, dan is het prima”, verklaart de directeur. „En dan zien wij ook zeker mogelijkheden om dit op nog meer plekken te gaan doen. Vergeet niet dat het flink wat geld kost om een brood te bakken. Dat wordt alleen maar duurder. En onverkocht brood afvoeren kost óók geld. Dat maakt het, ondanks de lage prijzen, voor ons rendabel om zo’n tweedekanswinkel draaiend te houden. Verkopen is áltijd beter dan weggooien.”

16) Zorgverbeters, medewerkers die nieuwe invulling geven aan verpleeghuis van de toekomst

Zorgvisie 26 september 2022

Verpleeghuis van de toekomst draait vooral om benutten kwaliteit personeel

Een prachtig idee natuurlijk, een Verpleeghuis van de Toekomst. Maar hoe vind je in deze arbeidsmarkt zeventig nieuwe medewerkers die daar gaan werken? Dat is manager Monique van Rijn-Poorts van ZorgSpectrum gelukt door een nieuwe kijk op personeelsinzet. ‘We gebruiken alleen die technologische snufjes die het personeel ondersteunen.’

Zorgverbeters worden ze genoemd, de medewerkers die op een nieuwe manier invulling geven aan het verpleeghuis van de toekomst. Zorgverbeters zijn medewerkers die niet werken op basis

van hun diploma, maar op basis van de eigen talenten. Een van hen is Annemarie Tersteeg. Zij is woonbegeleider A en staat dus alleen op de woonkamer, maar in het Verpleeghuis van de Toekomst doet ze heel veel meer.

Gelijkwaardig aan de rest Zo mocht ze laatst helpen bij een man die terminaal was. In overleg met het zorgpersoneel heeft ze twee uur aan zijn bed gezeten waardoor ze hem kon geruststellen. ‘Het belangrijkste is dat je de bewoners kent’, zegt Tersteeg, terwijl ze een oudere vrouw die moeilijk uit haar woorden kan komen een tissue overhandigt. Want dat was precies wat ze duidelijk probeerde te maken. ‘Gekscherend noemden ze mij in het verleden wel eens de huiskamer-muts, maar dat is voorbij. Ik voel mij nu gelijkwaardig aan de rest van het personeel. We doen het hier met z’n allen.’

Het begin Het idee voor het Verpleeghuis van de Toekomst is drie jaar geleden ontstaan vanuit de vraag van ZorgSpectrum-bestuurder Vivian Broex: wie zorgt er straks voor mij en waar woon ik dan? Want de oude vanzelfsprekendheden zijn er volgens haar niet meer, gelet op de demografische trends en de krapte op de arbeidsmarkt. ‘Mensen zijn zelf aan zet’, zei Broex in januari 2022 tijdens het Skipr online event *Zorg en Vastgoed*. (Fried: zie: https://www.skipr.nl/partnernieuws/de-kuifmees-samenwerking-leidt-tot-verpleeghuis-van-de-toekomst/?_ga=2.210967062.2015363355.1666182348-876121125.1666182348)

‘Dat moeten we met elkaar vormgeven in een *caring community*. Vanuit die urgentie zijn we gaan praten met de gemeente, het zorgkantoor en investeerder Bouwinvest.’

Toetsing bij medewerkers De Kuifmees is (Fried: zie: <https://www.zorgspectrum.nl/locaties-top/de-kuifmees>) nu een jaar open. De eerste etage is sinds juli 2021 gebruikt als fieldlab. Binnenkort worden de geleerde lessen over alle verdiepingen verspreid en beschikbaar gesteld voor alle 76 mensen met dementie die in De Kuifmees wonen. Bij de opzet van het fieldlab hebben cliënten en naasten toestemming gegeven mee te doen met het experiment en zij zijn ook meegenomen in de opzet. Allereerst werd gekeken naar wat anders zou kunnen. Dit werd gevraagd aan cliënten en medewerkers van andere andere verpleeghuizen van ZorgSpectrum. ZorgSpectrum werkt met het *top down bottom guided* principe van Bohmers, waarbij een probleem besproken wordt met medewerkers en de oplossingen ook worden getoetst bij de medewerkers.

Geen loze praatjes En dat zijn geen loze praatjes. Zo is bij aanvang bedacht dat het mooi zou zijn als er een nieuwe techniek zou komen waardoor minder administratieve handelingen nodig zouden zijn, bijvoorbeeld doordat bloeddrukmetingen meteen in het cliëntendossier komen na de meting. Maar tijdens het gesprek tussen de leverancier en de medewerkers ontstond de vraag of dit daadwerkelijk minder administratie zou opleveren. Nee, zei de leverancier, maar je kunt wel vaker meten. De medewerkers zijn daarom kritisch gaan kijken naar de inhoud van de rapportage en het zorgplan. Daarin zijn uiteindelijk wijzigingen gekomen. Vanzelfsprekendheden als ‘meneer is gewassen’ hebben ze eruit gehaald.

‘Alle interventies moeten voldoen aan de visie en het werkprincipe die we hebben opgesteld’, zegt manager zorg en welzijn Monique van Rijn. ‘We geven hier persoonsgerichte zorg die aansluit bij het ritme van cliënten en bijdraagt aan het leveren van een betekenisvolle dag. We hebben drie werkprincipes opgesteld: we doen het digitaal als het mogelijk is, samen met het netwerk en alleen als het aandacht genereert voor de bewoners.’

Functies loslaten In het Verpleeghuis van de Toekomst zijn verder asset-tracking, leefcirkels, een VR-bril en biodynamisch licht, maar echt vernieuwend is dat er aan het begin van de dag een takenlijst wordt opgesteld en dat alle medewerkers zelf mogen invullen waar ze die dag zin in hebben. Dat betekent dat medewerkers soms dingen doen die eigenlijk niet tot het takenpakket horen, zoals de begeleiding van ADL-handelingen. Van Rijn: ‘Sinds we op deze manier werken, gaat er niet altijd een zorgmedewerker naartoe. Als een woonzorgbegeleider zich daar oké bij voelt, dan mag zij de bewoner bij ADL-handelingen begeleiden. Het is best spannend, want we laten de functies los.’

Zeggenschap en autonomie Bij de werving en selectie kijkt Van Rijn vooral naar wie de nieuwe medewerker is en naar diens talenten. ‘Los van het diploma, want dat geloof ik allemaal wel. De missie en visie van de medewerker moeten aansluiten bij onze persoonsgerichte zorg. Een medewerker als Annemarie inspireerde mij om anders te denken over personeel. Zij heeft veel talenten, maar ik had niet echt een functie waar zij precies in paste. Ik denk dat ze een hele afdeling kan draaien, maar sommige dingen kan ze niet omdat ze daar geen diploma voor heeft.’

Deze innovatieve werkwijze heeft bijgedragen aan een spectaculaire daling van 60 procent van het ziekteverzuim op de pilot-afdeling. Het gevoel van onrust bij medewerkers is 74 procent gedaald ten opzichte van de oude werkwijze. De werkdruk is met 54 procent gedaald ten opzichte van de nulmeting. Het gevoel van zeggenschap van autonomie is gestegen.

Natuurlijk houdt Van Rijn zich aan het kwaliteitskader en wordt alle zorg verleend conform de regels van verantwoorde zorg. Ook heeft ze nog steeds te maken met het beschikbare budget. ‘Maar die vaste percentages in de formatie laat ik los. Er is dan ineens heel veel mogelijk.’

Rood dashboard Managers kunnen personeel alleen loslaten als ze zelf ook in de visie geloven. Ze moeten de visie zelf doorleven. De neiging om meteen te repareren als er iets fout gaat bijvoorbeeld moest Van Rijn echt loslaten. Op de gang bij de lift van de Kuifmees staat een enquêtezuil waarin wordt gevraagd naar de mening over activiteiten in de Kuifmees. Tijdens een rommelige dag kleurde het hele dashboard rood. ‘Ik moest echt op mijn handen zitten’, zegt Van Rijn, ‘en dat is gelukt. Ja, de bewoners ervaarden problemen; die waren er ook. Maar het team is eigenaar van wat er gebeurt op de afdeling. Het is een kwestie van loslaten.’

Vensterbank-hangen Een ander voorbeeld: sommige medewerkers zitten graag met een laptop in de vensterbanken van de gemeenschappelijke ruimte. Van Rijn vindt dat eigenlijk niet kunnen. Omdat het team het maar bleef doen, heeft ze het besproken. Medewerker Tersteeg geeft meteen toe dat ze ook een ‘vensterbank-plakker’ is en dat ze daar goede redenen voor heeft. ‘Ik bestel vaak online de boodschappen voor de volgende week. Dan is het fijn om erbij te zitten omdat ik dan meteen kan vragen wat iedereen wil, zonder te veel ruimte aan tafel in te nemen. De vensterbank is precies de goede plek, want ik zit er toch bij, maar niet in de weg.’ Van Rijn accepteert het nu, want ook dat past bij de visie.

Suzanne Bremmers

17) Yvonne kreeg de diagnose dementie. Zij was pas 64 jaar

Alzheimer Nederland 26 september 2022

Openheid zorgt voor meer begrip over dementie

In september 2020, midden in de coronatijd, kreeg Yvonne de diagnose dementie. Zij was pas 64 jaar. Yvonne werkte toen nog als praktijkopleider bij een beveiligingsbedrijf op Schiphol, waar ze leerlingen begeleidde. De diagnose kwam voor haar en haar man Aytun als een mokerslag. In alle openheid delen ze hun ervaringen.

Yvonne merkte aan kleine dingen op het werk dat het niet goed ging. Dingen die ze vergat, een planningsrooster dat ze twee keer verstuurde. Ze vertelt: ‘Ik werd in maart 2020 door mijn leidinggevende naar huis gestuurd om contact op te nemen met de huisarts. Een burn-out of toch iets anders? Na uitgebreid onderzoek volgde de diagnose: alzheimer.’ Dat sloeg in als een bom. Yvonne: ‘Verschrikkelijk, daar hou je totaal geen rekening mee. En soms denk ik nog: straks word ik wakker en was het een nare droom.’

Ervaringen delen Yvonne en Aytun wilden alles weten over de ziekte. Aytun deelde de diagnose vrij snel op Twitter. Hij geeft aan: ‘Ik zat met zoveel vragen. Door corona konden we nergens heen; we vielen in een groot gat. Op het bericht kreeg ik veel reacties. Dat hielp, te merken dat we niet de

enigen waren. Door er open over te zijn, deel je je gevoel. Je krijgt verbinding. Het was ook mijn manier om meer te weten te komen over de ziekte. Yvonne's favoriete tekst is hier heel treffend: 'Door een veelheid aan raadgevers komt wijsheid tot stand (Spreekwoorden 15, vers 12).

Aytun: 'Het is soms best ingewikkeld. Dan wordt Yvonne verdrietig als ze merkt dat iets niet meer lukt. We zoeken samen naar manieren om met de ziekte om te gaan. Bijvoorbeeld als Yvonne drie keer vraagt hoe mijn dag was. Dan wil ik niet ongeduldig worden. Mijn truc is nu om het verhaal in stukjes te knippen. Dan hoef ik niet alles te herhalen. Zo is het voor haar en voor mij fijn om toch ervaringen te blijven delen.'

Meer begrip door openheid Yvonne en Aytun merken dat er nog veel schaamte en onbegrip is rondom dementie. Yvonne: 'Ik praat er zelf heel open over. Juist omdat je de ziekte niet ziet aan de buitenkant. Ik doe op de fiets mijn boodschappen, dat gaat prima. Dan zeg ik tegen mensen 'Als ik ga dwalen, weet dan dat het komt door de Alzheimer.' Door mijn openheid hoop ik dat anderen dat ook zijn. Ik wil zo lang mogelijk mee kunnen doen. Zelfstandig blijven. Alzheimer overkomt je. Je eet gezond, je leeft gezond en dan toch. Het kan iedereen overkomen.'

Aytun: 'We merken dat mensen makkelijker praten over lichamelijke ziektes, zoals kanker. Juist om dat taboe weg te nemen, gaan we het gesprek aan. Door meer aandacht voor dementie, wat het is en hoe je ermee om kan gaan, willen we meer begrip in de omgeving creëren. Er zijn zoveel mensen die te maken krijgen met deze vreselijke ziekte.'

Dementie bespreekbaar In de periode na de diagnose was er mede door corona weinig mogelijk. Dat was voor Aytun en Yvonne zwaar. 'Online contact is anders dan elkaar persoonlijk ontmoeten. We waren heel blij toen onze casemanager begon over het Alzheimer Café. Je zit met zoveel vragen en wilt graag horen hoe anderen dit doen. Dat kan gaan over autorijden en zinvolle dagbesteding, maar ook over verdriet.'

Aytun: 'Het Alzheimer Café helpt ons. We gaan naar elke maandelijkse bijeenkomst van het Alzheimer Café, in de regio rondom Gouda. We delen ervaringen en doen kennis op. Zeker net na de diagnose, is dit heel waardevol. Dat hebben wij zelf in de coronatijd echt gemist. Elke bijeenkomst heeft een thema, bijvoorbeeld de invloed van muziek, dementie bij jonge mensen of het regelen van een levenstestament. Nu we meer weten over de ziekte is het fijn om anderen te helpen en zo een bijdrage te leveren.'

Yvonne: 'Het bezoeken van het Alzheimer Café doen we samen. Je komt er mensen met dementie tegen, partners en familieleden van allerlei leeftijden. We delen onze ervaringen. Het hoeft niet alleen maar serieus, je kunt ook samen lachen om de dingen, waar je tegenaan loopt. De herkenning scheidt een band.'

18) Regionale, domeinoverstijgende samenwerking moet de ouderenzorg overeind houden

Zorgvisie 27 september 2022

Succesvolle pilots leggen basis voor toekomstbestendige ouderenzorg

Regionale, domeinoverstijgende samenwerking moet de ouderenzorg overeind houden. Na succesvolle pilots zien de zorgaanbieders in de regio's Zuid-Holland-Noord en Westland, Schieland en Delfland de toekomst van de ouderenzorg met vertrouwen tegemoet.

De regio Zuid-Holland-Noord telt in 2040 een tekort van 4.300 verpleeghuisplekken. Daarom kondigde het regionale samenwerkingsverband Avant – waar vvt-organisatie Marente aan deelneemt – code rood af. Verpleeghuizen bijbouwen is niet de oplossing, maar volledige verplaatsing naar thuiszorg leidt tot een patstelling, aldus Heidi van den Brink, lid raad van bestuur bij Marente. 'In de thuiszorg zitten we qua geschikt personeel op een optimum. Niet iedere zorgmedewerker is geschikt voor de thuiszorg.'

Innovatie Goed werkgeverschap en behoud van medewerkers staan ook bij Marente hoog op de agenda. ‘Om het beeld van de ouderenzorg positiever te framen, werken we nauw samen met het mbo- en hbo-onderwijs.’ Daarnaast speelt innovatie een belangrijke rol. Innovaties als de medicijndispenser, de druppelbril en digitale toegang tot de woning moeten het aantal fysieke zorgmomenten terugdringen of de workflow van medewerkers verbeteren. ‘Met beeldzorg besparen we zo’n tien tot twaalf minuten per zorgmoment, worden cliënten gestimuleerd langer zelfstandig te blijven en kunnen veel meer ouderen geholpen worden’, zegt Van den Brink. Maar innovatie alleen is niet genoeg.

Informele zorg Uit een advies van de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) blijkt dat de zorg nog te veel focust op goed werkgeverschap en technologie. Ook blijkt dat de interpretatie van zorg de afgelopen jaren sluipenderwijs is opgerekt en steeds meer taken bij de zorgprofessional terecht zijn gekomen. ‘Tegelijkertijd voelen informele zorgverleners zich vaak niet gezien en wordt het netwerk pas in tweede instantie ingeschakeld bij hulpvragen’, aldus RVS-lid Ageeth Ouwehand. Daarom is anders kijken naar gezondheid en zorg een ander belangrijk thema in de strategie van Marente. ‘Zorgmedewerkers zijn van oudsher gewend om veel taken over te nemen van cliënten. De zorg moet ontzorgd worden’, reageert Van den Brink.

Marente wil een duidelijke scheidslijn trekken tussen wat door de zorgprofessional en wat door de mantelzorger of cliënt gedaan kan worden. ‘We beginnen een intakegesprek met de vraag wat een cliënt zelf nog kan of opnieuw wil leren. Vervolgens kijken we hoe het netwerk kan ondersteunen en welke zorg op afstand geleverd kan worden.’ Zo wordt aan het eind van het gesprek de vraag beantwoord welke professionele zorg écht fysiek nodig is.

Die andere blik op zorg brengt ook een ethische discussie op gang, vertelt Van den Brink. ‘Het kwaliteitsbeleid heeft de Nederlandse zorg veel gebracht. Maar het is de vraag of het op deze manier noodzakelijk blijft en in hoeverre we het overeind kunnen houden.’ En welke norm wordt gehanteerd: die van de samenleving of die van de cliënt? ‘Het is echt belangrijk dat we dit gesprek voeren. Voor zorgprofessionals is dat lastig, want zo zijn ze niet opgeleid.’ De grootste opgave is volgens de bestuurder om professionals mee te nemen in deze transitie en te voorkomen dat ze uitstromen.

Regionale capaciteit Ten slotte zet Marente capaciteitsmanagement en regionale samenwerking in om voldoende zorg te kunnen bieden. Zo werkt Marente met tien vvt-aanbieders in samenwerkingsverband Avant aan een regiovisie op ouderenzorg. ‘In die visie gaan we de individuele agenda’s met overkoepelende doelen stroomlijnen, zoals het aantal benodigde bedden, de inzet van personeel en het delen van innovaties’, legt Van den Brink uit.

Ook kan volgens de zorgbestuurder de regionale capaciteit veel beter benut worden. ‘Zeker in de thuiszorg, waar meerdere auto’s van diverse aanbieders door dezelfde wijk rijden.’ Als succesvol voorbeeld hoe het anders kan, noemt Van den Brink de acute nachtzorg. Voorheen reden vijf vvt-organisaties door de wijk. Inmiddels werken de vijf aanbieders samen onder een whitelabel als acute nachtzorg en is er voortaan één organisatie per nacht actief in de wijk. ‘De volgende stap is slimmer samenwerken in de specialistische thuiszorg in hetzelfde dorp. Daar zal de ACM vast iets van vinden, maar continuïteit en betaalbaarheid van zorg heeft meer prioriteit dan marktwerking.’

Van den Brink verwacht dat er per postcodegebied een preferred provider komt, waarbij wel een tweede aanbieder achter de hand is. ‘Cliënten moeten altijd een uitweg hebben, maar zo kunnen we veel inefficiëntie weghalen en beter samenwerken met de huisartsen.’ Marente is hierover in gesprek met de zorgverzekeraar en zij is benieuwd hoever deze hierin mee wil gaan.

Enorme opgave Naast de sterke vergrijzing is een golf van chronische zieken op komst in de regio Westland, Schieland en Delfland (WSD-regio). Terwijl, zo laat het regiobeeld zien, het aantal mantelzorgers daalt en bovengemiddeld veel personeel de zorg verlaat. In de regio werken gemeenten, zorgaanbieders, DSW Zorgverzekeraar en het zorgkantoor nauw samen aan een domeinoverstijgende regionale aanpak om de enorme opgave in de ouderenzorg aan te pakken. Het leidde tot een breed programma, waarbij alle partijen zowel financiën als mankracht inleggen. ‘Als

we nu niets doen, verdubbelt de wachtlijst voor het verpleeghuis in 2025', vertelt Soesja Boode, programmamanager van het Programma Regionale Aanpak Ouderenzorg.

Bestuurlijke borging 'Iedereen voelt de urgentie', zegt Maaïke Ham, huisarts in Delft. Daarom waren op de werkvloer al diverse samenwerkingsverbanden ontstaan. 'Het ontbrak echter aan bestuurlijke ondersteuning en borging.'

Op basis van het regiobeeld heeft de coalitie van zeventien partijen een werkagenda opgesteld met gezamenlijke thema's. Elk kwartaal komen alle bestuurders samen. Daarnaast is zo'n honderdvijftig man binnen zestien werkgroepen actief op het gebied van netwerkzorg, preventie, personeelsbehoud en uitbreiding van woonzorgplekken. 'We kijken dus naar een breed palet aan domeinoverstijgende maatregelen. Daarbij wordt de praktijk betrokken om te zoeken naar oplossingen en te leren wat wel en niet werkt in het veld', aldus programmamanager Boode.

Experimenteerbudget Om de ambities voor de ouderenzorg van de toekomst waar te maken, is een feitenboek opgesteld. Daaruit zijn werkagenda's gekomen met convenanten, pilots en projecten. 'Wethouders, bestuurders en het zorgkantoor weten elkaar goed te vinden. Doordat de wil er op alle niveaus is, kunnen we snel schakelen', concludeert Boode. 'Dat is ook mogelijk doordat concurrerende zorgaanbieders over individuele belangen heen stappen', vult huisarts Ham aan, die bij diverse projecten is betrokken.

Om te voorkomen dat financieringsstromen de samenwerking belemmeren, betalen alle deelnemers om pilots te financieren', aldus Boode. In de pilots worden andere werkwijzen uitgetoetst om de stijgende zorgvraag op te vangen en ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen. 'Zodra een pilot waardevol is, rollen we die uit en gaan we om tafel voor een structurele bekostiging.'

Co-creatie Een voorbeeld is de pilot Multidisciplinair Team Ouderen (MTO), die afgelopen februari in Delft van start ging. Het MTO is een co-creatie tussen de nulde, eerste en tweede lijn. Het team is in het leven geroepen om ouderen met multiproblematiek, bij wie de huisarts vreest dat de thuissituatie binnen een halfjaar kan verslechteren, doelgerichte en tijdige zorg te bieden. De Verpleegkundig Specialist (VS) vormt de spil in het web, vertelt Ham. 'De VS legt een huisbezoek af en maakt een voorstel voor een plan van aanpak.' Vervolgens wordt de patiënt in een half uur doorgelicht tijdens een digitaal overleg tussen de geriater, specialist ouderengeneeskunde, verpleegkundig specialist, een welzijnsmedewerker en de eigen huisarts. Samen stellen zij een behandelplan op dat wordt teruggekoppeld aan de patiënt. 'Met deze multidisciplinaire aanpak hopen we de boel beter te stutten en escalatie en een intensievere zorgvraag te voorkomen.' Vervolgens worden andere hulptroepen ingeschakeld, zoals extra thuiszorg of de fysiotherapeut, en wordt geëvalueerd wat er van alle plannen terecht is gekomen. Volgens Ham is het voor alle deelnemende partijen een leerzame impuls. 'Geriaters weten beter wat wel en niet kan in de eerste lijn en wij huisartsen leren veel van casussen.' Tijdens de pilot, die anderhalf jaar loopt, is er wekelijks ruimte voor twee patiënten. 'Als de pilot in Delft succesvol is, werken we de businesscase uit om de werkwijze in de rest van de regio te verspreiden', vertelt Boode.

Transferteams ziekenhuis Een andere pilot om de huisarts in de WSD-regio te ontlasten, is het coördinatiepunt wijkverpleging, dat begin oktober van start ging. 'Soms moeten huisartsen vijf thuiszorgorganisaties afbellen. Dat is tussen de spreekuren door geen doen', vertelt Ham. Het leidde tot een tijdelijke taakoverheveling naar de transferteams van het Reinier de Graaf en het Franciscus Gasthuis en Vlietland. 'Als het de huisarts niet in een keer lukt om de wijkverpleging te regelen, neemt het coördinatiepunt het werk uit handen en koppelt het team de uitkomst terug aan de huisarts.'

De coördinatiepunten hebben sinds de start van de pilot in vrijwel alle gevallen de inzet van wijkverpleging kunnen regelen. Opmerkelijk is dat het aantal aanvragen meeviel. 'Maar de mentale ontlasting voor huisartsen is zo groot, dat we toch doorgaan en de pilot een reguliere werkwijze wordt.' Daarvoor wordt het coördinatiepunt overgeheveld naar een centraal coördinatiepunt, dat ook al intramuraal plaatsing van patiënten voor huisartsen regelt. 'Momenteel zitten we midden in

de overdrachtsfase en worden afspraken gemaakt over het personeel die alle vvt-organisaties leveren en de bekostiging vanuit zorgverzekeraars', vertelt Boode.

Meer initiatieven Naast de pilots in de eerste lijn zijn er acht convenanten met gemeenten en woningcorporaties gesloten om geclusterde woonvormen te realiseren. 'Verder staat onder andere een pilot met de sociale benadering dementie in de gemeenten Westland en Delft op de agenda en starten we een bureaucratieonderzoek in verpleeghuizen. Daarbij gaan we experimenteren met het ontregelen van de zorg.'

Het succes binnen het Programma Regionale Aanpak Ouderenzorg is volgens Boode te danken aan de samenwerking binnen alle lagen van de organisaties. 'Het moet in de haarvaten van elke partner zitten. Daarnaast is het belangrijk om, naast de stuurgroep, met mensen uit de praktijk te werken en aan te sluiten bij de context. Soms regionaal, maar op andere momenten lokaal.'

Laura van Elst Redacteur Zorgvisie, Skipter en Qruux.

19) Het verduurzamen in de zorg

Zorgvisie 27 september 2022

Groene zorg is meer dan groene koffie

De bekendste discussie binnen duurzaamheid gaat over het koffiebekertje. Dus als je weer een collega treft bij de automaat: Ja, het is beter om een mok te pakken, die de hele dag te gebruiken, niet tussendoor met warm water om te spoelen en aan het eind van de dag in volle vaatwasser samen met de mokken van je collega's in een energiezuinig apparaat (op groene stroom) schoon te laten spoelen. Logisch toch? Maar zoals het met veel dingen is: het zou eigenlijk om de inhoud moeten gaan.

Als je bijvoorbeeld een koffie verkeerd met koemelk maakt (*whats in the name...*), is de CO₂ uitstoot veertien keer hoger (Fried: zie: <https://www.milieucentraal.nl/eten-en-drinken/drinken/koffie/>) dan een espresso. En daarmee is de verpakking dus niet meer zo belangrijk. Een andere valkuil bij het willen sparen van het milieu is focussen op één dimensie. De planeet stelt negen planetaire grenzen, (Fried: zie: <https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.html>) waarbinnen de mensheid zich kan blijven ontwikkelen voor de komende generaties. Minder bekend zijn wellicht waterverbruik, grondverbruik en stikstof-uitstoot. Je raadt het al; hier heeft koffie verkeerd ook een veel hogere klimaatimpact dan de niet al geringe impact van koffie. En voor je gezondheid kun je de koemelk goed missen. (Fried: zie: <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMr1903547>)

Vergroenen van de zorg Hier is ook een parallel naar de discussie over het verduurzamen in de zorg te trekken. Het vergroenen van de zorg is populair, ondanks het uitblijven de hoognodige directieve wetten en regels. Die zijn wel broodnodig; zie het recente advies (Fried: zie: <https://www.gezondheidsraad.nl/onderwerpen/zorg/alle-adviezen-over-zorg/verduurzaming-van-hulpmiddelen-in-de-zorg>) van de Gezondheidsraad over de verduurzaming van zorg. Gelukkig is er nog hoop voor bindende regels omdat de nieuwe 'green deal duurzame zorg 3.0' nog aangepast kan worden. De minister moet dan wel voor de beoogde tekendatum van 8 oktober het advies van de Gezondheidsraad ter harte nemen.

Echter, het vergroenen van de zorg alleen gaat bij lange na niet voldoende zijn om de gestelde doelen (CO₂ neutraal in 2050 en circulair proces) te behalen. Naar onze berekening kan maximaal 50 procent CO₂ reductie behaald worden (Ongepubliceerde data van het onderzoek in het kader van ZonMw beurs Klimaat en Gezondheid in het Radboudumc naar de milieu-impact van zorg). Vergroenen van de zorg (met minder verspilling, herbruikbare producten, hernieuwbare energiebronnen, fietsend naar het werk et cetera) is eigenlijk oude wijn in nieuwe zakken en schiet daarom te kort om de klimaatdoelen te behalen en dus om het klimaat te redden. Met alle gezondheidsproblemen van dien.

Transformatie Duurzaamheid vraagt daarom om een transformatie. Het vraagt erom het probleem bij de bron aan te pakken. We moeten ervoor zorgen dat we überhaupt niet ziek worden. Dit is eigenlijk nog logischer dan de koffiebekerdiscussie. Om dit te bereiken zullen we met name armoede moeten bestrijden. Mensen uit een achterstandswijk lijden vijftien jaar eerder aan chronische ziekten dan welvarende mensen. Preventie is echter geen panacee. Mensen die straks ziek worden zijn nu al geboren en groeien nog steeds op in een ongezonde omgeving. We zullen dus naast het vergroenen van zorg en preventie, verder in transformatie moeten komen. De klimaatcrisis moet immers in 2050 reeds gekeerd zijn. Welke testen en behandelingen gaan we niet meer uitvoeren? Welke innovaties hebben we nodig en welke roepen we een halt toe? Welke andere antwoorden dan zorg geven we op de tragiek van het leven die ziekte en dood met zich meebrengt? Dit zijn vragen waar passende zorg (Fried: zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/06/28/kader-passende-zorg>) een antwoord op moet formuleren. Alle investeringen en onderzoeken zouden erop gericht moeten zijn deze transitie naar passende antwoorden op gezondheidsvragen tot werkelijkheid te maken en alle plannen die stammen uit het oude denken moeten we stoppen. Pas dan wordt duurzame zorg meer dan het drinken van je koffie uit een herbruikbare beker.

*Door: **Hugo Touw**, intensivist Radboudumc, **Tim Stobernack**, post-doc onderzoeker Duurzaamheid in het Radboudumc en **Jan Kremer**, hoogleraar Zorg en Samenleving Radboudumc speciaal gezant passende zorg Zorginstituut Nederland.*

20) Minder dan drie op de tien burgers vindt het handelen van de rijksoverheid rechtvaardig

Binnenlands Bestuur 27 september 2022

Welvaart is oneerlijk verdeeld, vinden burgers

Minder dan drie op de tien burgers vindt het handelen van de rijksoverheid rechtvaardig.

De meerderheid van de Nederlanders vindt dat het handelen van de landelijke overheid de afgelopen drie jaar onrechtvaardiger is geworden. Vooral als het gaat om een eerlijke verdeling van rijkdom schiet de overheid tekort. Wel geloven de meeste burgers dat de overheid en ambtenaren goede intenties hebben.

Verdeling Dat blijkt uit een onderzoek (Fried: zie:

<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-binnenlandse-zaken-en-koninkrijksrelaties/documenten/publicaties/2022/09/23/gelijkheid-en-genoeg-hebben-daarvoor-zorgt-een-rechtvaardige-overheid>) dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BKZ) heeft laten doen naar de ideeën van burgers over rechtvaardigheid. Daar komt de rijksoverheid niet bepaald goed vanaf: minder dan drie op de tien Nederlanders vinden dat de landelijke overheid rechtvaardig handelt. Respondenten kunnen makkelijker voorbeelden noemen van onrechtvaardig handelen dan van rechtvaardig handelen. Het meest negatief zijn burgers over de verdeling van welvaart in Nederland: 43 procent vindt dat de regering onrechtvaardig handelt op dat gebied.

Vertrouwen Het oordeel van de meeste burgers is de afgelopen drie jaar negatiever geworden. Slechts 3 procent vindt dat de overheid nu rechtvaardiger handelt dan drie jaar geleden. De onderzoeksresultaten sluiten aan bij een dalende trend in het vertrouwen in de landelijke politiek, die de afgelopen tijd in verschillende onderzoeken naar boven kwam. Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) meldde onlangs dat de helft van de Nederlanders de Tweede Kamer en de regering een onvoldoende (Fried: zie: <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/helft-van-burgers-ontevreden-met-politiek>) geeft.

Gelijk Gevraagd naar wat rechtvaardigheid betekent voor Nederlanders, wordt het principe van 'gelijke gevallen gelijk behandelen' het vaakst genoemd. Bijna net zo belangrijk is dat de overheid ervoor zorgt dat mensen genoeg hebben om van te leven. Meer calculerende benaderingen van rechtvaardigheid, zoals het vooropstellen van de grootste welvaart voor de grootste groep mensen, zijn het minst populair. Ook het principe van individuele vrijheid als uitgangspunt wordt relatief weinig genoemd.

Omgeving Bij het beoordelen van overheidshandelen kijkt 35 procent van de respondenten vooral naar het effect op de meerderheid van de Nederlanders. 27 procent vindt de gevolgen voor zichzelf en de directe omgeving het belangrijkste. Anderen richten zich op Nederlanders die het minder goed hebben dan zichzelf (22 procent), de komende generatie Nederlanders (11 procent) of de hele wereldbevolking (6 procent). Mensen met een rechtse politieke voorkeur kijken vaker naar zichzelf, terwijl linkse stemmers juist vaker oog hebben voor Nederlanders die het minder hebben, de toekomstige generaties en mensen in andere landen.

Gemeente Overigens scoort de rijksoverheid wat betreft rechtvaardigheid slechter dan andere bestuurslagen. Zo vindt 24 procent van de Nederlanders de gemeente onrechtvaardig, tegenover 38 procent bij de landelijke overheid. Ook de provincie en de Europese Unie krijgen betere cijfers dan het rijk.

Bedoeling Verder valt op dat burgers, ondanks de lage beoordelingen, wel redelijk wat vertrouwen hebben in de intenties van de overheid. Meer dan zes op de tien Nederlanders denken dat de overheid en ambtenaren de bedoeling hebben om op een rechtvaardige manier te werken.
Adriaan de Jonge Redacteur

21) Bij een derde van de regio's ontbreekt een visie voor de jeugdhulp

Zorgvisie 28 september 2022

Zeven aanbevelingen voor de ontwikkeling van een regiovisie jeugdhulp

Bij een derde van de regio's ontbreekt een visie voor de jeugdhulp. Ook is er weinig aandacht voor de aanpak van bureaucratie en monitoring van ontwikkelingen. Dat blijkt uit een inventarisatie van de Jeugdautoriteit.

In 2020 heeft de VNG een resolutie aangenomen over een Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). Die houdt onder meer in dat gemeenten een regiovisie jeugdhulp opstellen, aangeven hoe zij vanuit hun rol als opdrachtgever de beschikbaarheid en continuïteit van jeugdhulpfuncties borgen en wat de gewenste ontwikkeling van het jeugdzorglandschap is. 'We zien dat dit onderdeel in veel regiovisies niet of slechts beknopt is beschreven. Terwijl het wel van groot belang is om discontinuïteit van het zorglandschap te voorkomen', aldus Kees van Nieuwamerongen, directeur van de Jeugdautoriteit (JA). Tegelijkertijd ziet de autoriteit dat regionale samenwerking soms moeizaam verloopt. Daarom inventariseerde de JA of de 42 jeugdzorgregio's een regiovisie hebben opgesteld en of deze voldoet aan de NvO.

Bewust geen regiovisie Uit de inventarisatie (Fried: zie:

<https://www.jeugdautoriteit.nl/actueel/nieuws/2022/09/20/onderzoek-jeugdautoriteit-toont-aan-ontwikkelen-regiovisies-heeft-meerwaarde>) blijkt dat een derde van de regio's twee jaar na dato geen regiovisie heeft. Bij ongeveer de helft van deze regio's is dit een bewuste keuze. 'Deze regio's vinden het niet nodig omdat ze van mening zijn dat ze al naar de geest van de NvO werken en dat soms ook elders (deels) hebben vastgelegd', aldus de Jeugdautoriteit. Of zij vinden het zonde van de energie om het nader toe te lichten in een apart document. 'In de gevallen waarin niet aantoonbaar een regiovisie aanwezig is, kan het zijn dat men wel naar de geest van de afspraken handelt of er op onderdelen aan voldoet.' De andere helft is te laat aan de regiovisie begonnen, had andere

prioriteiten of bleek het binnen de regio lastig te vinden om gezamenlijk op één lijn te komen. Deze regio's verwachten eind 2022 of begin 2023 alsnog een vastgestelde visie te hebben.

Verschillen in intensiteit en kwaliteit Zo'n 56 procent van de regio's beschikt over een regiovisie, 7 procent 'enigszins'. Kijkend naar de inhoud, voldoet circa driekwart van de beschikbare regiovisies aan de NvO. Bij de regio's die over een visie beschikken, zijn er grote verschillen in intensiteit en kwaliteit. 'Sommige regio's hebben de visie 'eenvoudig' gehouden met het doel om aan de verplichtingen te voldoen. Andere hebben naast een visie met een stip op de horizon ook veel aandacht besteed aan de bijbehorende transformatieopgave en hoe deze verwezenlijkt moet worden', constateert de Jeugdautoriteit. Ook zijn er enkele regio's die een alternatief document hebben dat in de letterlijke zin geen regiovisie heet, maar waarvan de regio van mening is dat hiermee aan de NvO wordt voldaan. 'Als dus ook de regio's zonder regiovisie worden meegeteld, dan kan worden geconcludeerd dat aan elk van de uitgangspunten van de NvO door een krappe helft van de regio's aantoonbaar is voldaan', concludeert de Jeugdautoriteit.

Bestuurlijk draagvlak De meeste regio's geven in de evaluatie aan dat het opstellen van een regiovisie een nuttig traject was. Zo'n 60 procent van de geïnterviewden die bezig waren met een regiovisie, gaf aan dat deze de samenwerking heeft verbeterd. 'Het hielp hen om de goede gesprekken met elkaar en met aanbieders te voeren en om de onderlinge relaties te verbeteren.' Stimulerende factoren waren de al goede bestaande verhoudingen in de regio, het beschikbaar hebben van gezamenlijke afspraken en een visie en het beschikbaar maken van tijd en capaciteit om de visie op te stellen. 'Bestuurlijk draagvlak is daarbij onontbeerlijk.' De personele schaarste en complexiteit om met veel gemeenten tot een gedragen besluitvorming te komen, vormen belangrijke barrières.

Waar de regiovisie in de ene regio natuurlijk tot stand komt, is deze in de andere regio een worsteling. Daarom vraagt regionalisering een zeer genuanceerde aanpak en maatwerk, aldus de Jeugdautoriteit. 'Voor ogen moet worden gehouden dat het potentieel van regionale samenwerking per regio verschilt, de opbrengst daarmee dus ook.'

Regeldruk verminderen Uit het onderzoek blijkt dat vermindering van regeldruk in weinig regiovisies aandacht krijgt. 'Terwijl dat een belangrijke transformatiedoelstelling is en in de gehele sector een knelpunt vormt.' De Jeugdautoriteit beveelt aan om administratieve lastenvermindering expliciet aandacht te geven en te standaardiseren waar dat mogelijk is. Daarnaast is het monitoren van de ontwikkelingen in de benoemde visies beperkt. Ook daar is meer aandacht voor gewenst. Bovendien dient er samengewerkt te worden en kennisuitwisseling plaats te vinden bij de invulling van de lokale toegang. Ook worden regio's opgeroepen om aanbieders en andere stakeholders te betrekken, hun kennis te benutten en het gesprek op de inhoud te voeren. Een andere tip is om de visie van een ontwikkelprogramma en budget te voorzien. Daarbij is alleen een stip op de horizon onvoldoende, maar ook een implementatieplan en transformatieprogramma vereist, aldus de Jeugdautoriteit.

Continuïteit borgen Verder dienen regio's explicieter te vermelden voor welke jeugdhulpfuncties de continuïteit geborgd moet worden en de wijze waarop dat moet gebeuren. 'De Jeugdautoriteit vindt dit opvallend, want het raakt aan de kern van de regiovisie. Overigens is dit ook een van de lastigste onderdelen van de samenwerking, want dit vergt veel afstemming en een op inhoud afgestemd gezamenlijk beeld.' De overheid dient sterker in te spelen op het beperken van administratieve lasten. Ook krijgt zij de opdracht om regio's vooral de ruimte geven om hun governance in te richten. Het gaat volgens de Jeugdautoriteit niet primair om de vorm maar om de stabiliteit en robuustheid van de samenwerking.

Rapport informatie

Rapport naam: Regiovisies jeugdhulp

Sector: Eerstelijns

Soort: Beleid

Afkomst: Jeugdautoriteit

Auteur: Jeugdautoriteit

Aantal pagina's : 35

Verschijningsdatum: 19 september 2022

Link naar rapport:

[Regiovisies jeugdhulp](https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/documenten/rapporten/2022/06/30/onderzoeksrapport-regiovisies-jeugdhulp) (Fried: zie: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/documenten/rapporten/2022/06/30/onderzoeksrapport-regiovisies-jeugdhulp>)

Samenvatting:

In 2020 heeft de VNG een resolutie aangenomen over een Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). Die houdt onder meer in dat gemeenten een regiovisie jeugdhulp opstellen, aangeven hoe zij vanuit hun rol als opdrachtgever de beschikbaarheid en continuïteit van jeugdhulpfuncties borgen en wat de gewenste ontwikkeling van het jeugdzorglandschap is. Twee jaar na de resolutie inventariseerde de JA of de 42 jeugdzorgregio's een regiovisie hebben opgesteld en of deze voldoet aan de NvO. Uit onderzoek van de Jeugdautoriteit blijkt dat circa twee derde van alle jeugdzorgregio's een regiovisie ontwikkeld heeft. De Jeugdautoriteit adviseert regio's die nog geen regiovisie hebben deze snel te ontwikkelen en te laten voldoen aan de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). Er is een grote diversiteit in karakter van de regio's. Samenwerking binnen een regio vraagt om een genuanceerde benadering en maatwerk, is de conclusie van de Jeugdautoriteit. Een aantal regio's spreekt zorgen uit over wetgeving over de vorm van regionale samenwerking. Zij vrezen dat er standaardoplossingen aan regio's worden opgelegd die niet passend zijn. Volgens de regio's zijn meerdere oplossingen denkbaar en kan een lichtere vorm van samenwerking evengoed effectief zijn. Een ander risico is dat er veel energie verloren gaat in het aanpassen van een structuur, zonder dat daar een probleem onder ligt en die energie is juist nodig voor verdere transformatie. Volgens een aantal regio's wordt er vanuit het Rijk maar ook vanuit de VNG te veel bedacht voor de regio's, maar te weinig aan regio's zelf gevraagd hoe zaken nu lopen of welke oplossingen zij zelf vinden. Daarom moet volgens de Jeugdautoriteit rekening worden gehouden met zowel de belangen van de gemeenten als met die van de aanbieders. Vooral stabiliteit in de samenstelling van de regio is voor iedereen van groot belang, aldus de autoriteit. Bij een stabiele regio kan de aandacht meer uitgaan naar de jeugdhulp zelf en hoeft het minder uit te gaan naar veranderingen en alle bijkomende lasten. *Laura van Elst Redacteur Zorgvisie, Skipr en Qruux.*

22) Voorstel om burgers meer te laten participeren

Binnenlands Bestuur 28 september 2022

Burger mag zegje doen over uitvoering en evaluatie beleid

Na forse kritiek van de Raad van State op haar voorstel om burgers meer te laten participeren, diende minister Bruins Slot het gewijzigd in.

Nederlanders moeten beter worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid van hun gemeente, provincie, waterschap of openbaar lichaam in Caribisch Nederland. Dat beoogt het wetsvoorstel 'Versterking participatie op decentraal niveau' dat minister Hanke Bruins Slot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties afgelopen vrijdag heeft ingediend. Dat gebeurde pas na een aantal aanpassingen, omdat de Raad van State vond dat het voorstel niet in deze vorm kon worden ingediend.

Participatieverordening Gemeenten, provincies, waterschappen en de openbare lichamen Bonaire, Saba en Sint Eustatius hebben al een 'inspraakverordening': regels voor hoe inwoners en andere belanghebbenden bij de voorbereiding van beleid te betrekken. Het wetsvoorstel van Bruins

Slot moet inwoners ook bij de uitvoering en evaluatie van beleid betrekken. De regels daarvoor stellen overheden dan op in een 'participatieverordening'. Die regels maken het voor inwoners en de volksvertegenwoordiging duidelijk hoe participatie mogelijk is. Daarbij is ruimte om rekening te houden met lokale behoeften en omstandigheden.

Spelregels In de afgelopen jaren is een rijke en veelvormige praktijk van burgerparticipatie ontstaan, schrijft de minister in de memorie van toelichting. 'De grote maatschappelijke opgaven waar we voor staan, maken het alleen maar belangrijker om inwoners vroegtijdig en zorgvuldig te betrekken bij de vraagstukken in hun gemeenschap.' Decentrale overheden zoeken naar goede spelregels en naar verbetering en vernieuwing van bestaande kanalen om te zorgen dat iedere stem telt. 'Dat is een opgave op zich.'

Spanning Participatie is niet vrijblijvend en vraagt om tijd, inspanning, vertrouwen, ruimte en duidelijke kaders vanuit de volksvertegenwoordiging en overheid, merkt de minister op. Er is echter een inherente spanning tussen representatie en participatie. Voor volksvertegenwoordigers kan het moeilijk zijn om een advies van inwoners dat is gebaseerd op een zorgvuldig participatietraject naast zich neer te leggen, als zij vinden dat het algemeen belang er niet mee is gediend. Volgens de minister helpt het dan als volksvertegenwoordigers vroegtijdig bepalen hoe zij zich tot maatschappelijke initiatieven en de wens van inwoners om invloed te behouden en dit in spelregels vast te leggen.

Heldere kaders Het is geenszins de bedoeling van dit wetsvoorstel om in alle fasen en op alle beleidsterreinen de betrokkenheid van inwoners voor te schrijven, schrijft de minister. Gemeenteraden en andere decentrale volksvertegenwoordigende organen kunnen wel zelf bij verordening heldere kaders voor inwoners en volksvertegenwoordigers scheppen over participatie. De wijziging van de Gemeentewet maakt het mogelijk om van de nu al verplichte inspraakverordening, die alleen op de betrokkenheid bij de voorbereiding van beleid ziet, te moderniseren en verbreden naar een participatieverordening. Daarin wordt dus ook betrokkenheid van inwoners bij de uitvoering en evaluatie van beleid geregeld.

Vernieuwing 'Onze democratie begint in de samenleving', stelt Bruins Slot. Dat betekent volgens haar ook dat initiatief vanuit de samenleving de ruimte moet krijgen. 'Het is daarom echt tijd om de stap te zetten naar vernieuwing en mogelijkheden voor burgerparticipatie en burgerinitiatieven te stimuleren. Dit wetsvoorstel voorziet daarin omdat overheden in hun participatieverordening zullen aangeven hoe zij betrokkenheid van inwoners, naast de voorbereiding, ook bij de uitvoering en evaluatie van beleid willen vormgeven.'

Logische stap De VNG reageert positief op het wetsvoorstel en noemt de verbreding van de inspraakverordening naar een participatieverordening een 'logische stap'. Wel vragen de gemeenten om duidelijkheid over de uitvoeringsconsequenties van het uitbreiden van inspraak op beleidsvoorbereiding naar de uitvoering en evaluatie van beleid, vooral wat betreft kosten en capaciteit. De VNG wijst daarbij op een uitvoeringstoets. De minister heeft de memorie van toelichting op deze punten uitgebreid. Ook neemt ze het VNG-advies voor een ruimere termijn van invoering over. Die overgangstermijn ligt op twee jaar. Gemeenten mogen zelf een procesbegeleider aanwijzen die verantwoordelijk is voor de voortgang en uitvoering van participatie en kunnen ook een eigen naam geven aan de verordening.

Kritiek In haar advies erkent de Raad van State dat er bij bepaalde groepen burgers 'onvrede bestaat over de overheid, het overheidsbeleid en de door de overheid geleverde prestaties'. Ook erkent de Raad van State het belang van de dieperliggende achtergrond van het voorstel. 'Mensen verwachten een overheid die presteert, bereikbaar is, beloftes nakomt en in verbinding staat met de inwoners. Op de overheid bestaat vanuit dat perspectief de nodige kritiek.' Politici, bestuurders en ambtenaren zullen zich volgens de raad 'serieus moeten afvragen of deze kritiek ook op hen of hun organisatie van toepassing is en hoe zij hun prestaties met het oog daarop kunnen verbeteren'. Dat betreft ook de betrokkenheid van burgers. 'Een goed functionerende overheid betekent dat de

overheid voor iedereen toegankelijk is en dat zij weet wat er leeft onder haar inwoners, ook onder hen die niet participeren of anderszins op de voorgrond treden.'

Grote aarzeling Over of het wetsvoorstel daaraan positief bijdraagt heeft de raad 'grote aarzeling'. Een adequate motivering van de noodzaak en toegevoegde waarde van het voorstel ontbreekt evenals een analyse van het gestelde probleem dat kiezers nu teleurgesteld afhaken. Ook is de noodzaak en effectiviteit om met het oog daarop de representatieve democratie te vernieuwen 'niet dragend gemotiveerd'. Verder is onduidelijk hoe de voorgestelde instrumenten, burgerparticipatie en het uitdaagrecht, (Fried: zie:

<https://www.binnenlandsbestuur.nl/juridisch/wetsvoorstel-burger-mag-overheidstaken-overnemen-bij-beter->

[plan?tid=TIDP2882477XE939F919D396417781085E7A525392ECYI5&utm_campaign=BB_NB_Dagelijks&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur](https://www.binnenlandsbestuur.nl/juridisch/wetsvoorstel-burger-mag-overheidstaken-overnemen-bij-beter-plan?tid=TIDP2882477XE939F919D396417781085E7A525392ECYI5&utm_campaign=BB_NB_Dagelijks&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)) een adequate reactie daarop zouden vormen. Ook vindt de Raad van State dat de minister nauwelijks ingaat op de betekenis van het voorstel voor het functioneren van de representatieve democratie.

Aanpassingen De Raad van State zet derhalve vraagtekens bij het wetsvoorstel. Ze heeft er begrip voor dat wordt gezien of betrokkenheid van burgers bij het overheidsbeleid beter kan en daarvoor eventueel extra regels nodig zijn, maar vindt het wetsvoorstel en de toelichting 'ernstig tekortschieten'. Zelfs zo dat het niet in deze vorm kan worden ingediend bij de Tweede Kamer. In een uitgebreide reactie op het advies maakt de minister de nodige aanpassingen op het voorstel bekend. Die komen volgens haar tegemoet aan de bezwaren van de Raad van State, waarop ze het voorstel toch heeft ingediend.

Wouter Boonstra

23) Tatoeages: drie verzorgenden ig vertellen over hun ervaringen.

ZorgClips 28 september 2022

Portretten: Verzorgenden met tatoeages

Bloemen, mandala's, ankers en idolen op armen en benen. Tatoeages kunnen op het werk voor problemen zorgen, maar roepen vaak ook bijzondere reacties op. Drie verzorgenden ig vertellen over hun ervaringen.

Naam: Sylvano van Marm (29)

Werkt: als verzorgende ig op de afdeling interne geneeskunde in het Maastricht Universitair Medisch Centrum

Tatoeages: op beide armen

Sylvano van Marm: 'Door de uil op mijn arm kreeg ik een vertrouwensband met de cliënt'

Tatoeages op mijn armen vertellen wat ik belangrijk vind. In 2010 ben ik ermee begonnen. Mijn moeder en ik hebben samen een infinity-teken uitgezocht. Het staat symbool voor onze oneindige verbondenheid. Toen begon mijn passie en wilde ik meer. De tatoeage van een stethoscoop staat voor mijn werk in de zorg. Het is een belangrijk instrument, waarmee ik de essentiële organen meet, zoals bloeddruk, hart en longen.

Ik draag een uniform met korte mouwen. Mijn tattoos zijn dus altijd zichtbaar en daardoor ben ik herkenbaar. "Oh, de broeder met de tatoeages", zeggen patiënten dan. Op mijn afdeling verblijven vooral ouderen voor wie tatoeages nog steeds bijzonder zijn. Vaak krijg ik opmerkingen: "Wat zonde, kunnen ze er nog af? Het heeft vast veel geld gekost?" Er zijn patiënten die mijn arm pakken en de symbolen en tekst bekijken.

Soms vraag ik voor de grap of ze mijn tatoeage willen inkleuren met mijn huidstift. Sommige kleuren dan een klein stukje in. In het ziekenhuis heb ik veel patiënten met blauwe plekken die door

bloedverdunnings worden veroorzaakt. Soms vergelijk ik mijn armen met hun blauwe plekken. “Onze armen lijken op elkaar. Zal ik er met mijn stift bloemetjes van maken? Dan hebben we dezelfde armen”, grap ik dan. De meeste patiënten moeten dan lachen.

Zo probeer ik het wat luchtiger te maken. Op mijn onderarm heb ik een uil. Een cliënt in het verpleeghuis waar ik voorheen werkte, was daardoor gefascineerd. Ze had zelf een uil als huisdier gehad. Door die uil kwamen verhalen los, terwijl ze normaal heel schuw was. We kregen een vertrouwensband, waardoor ze mij toeliet. Eerst wilde ze niemand aan haar lichaam hebben, maar ze accepteerde mij nu wel bij het wassen.’

Naam: Joëlla Fokkema (37)

Werkt: als verzorgende ig bij een ggz-organisatie in Den Haag

Tatoeages: op het hele lichaam

Joëlla Fokkema: “Soms schrikken tatoeages af”

‘Tatoëlla word ik door cliënten genoemd. Dat vind ik wel grappig. Op een paar plekje na is mijn hele lichaam getatoeëerd. Op mijn vijftiende prikte ik met Oost-Indische inkt een hartje op mijn bovenarm. Mijn moeder vond dat vreselijk en nam mij mee naar een tattooshop om er iets fatsoenlijks van te maken. Daar heeft ze spijt van, want vanaf dat moment kwamen er alleen maar tatoeages bij.

Eerst op plekken waar ze niet zichtbaar waren, omdat twintig jaar geleden werkgevers niet stonden te juichen om een medewerker met tatoeages. Bij een sollicitatie in een verpleeghuis is mij eens gevraagd de tatoeages verborgen te houden tijdens het werk. Het was een verpleeghuis op stand en ik begreep het wel. Soms schrikken tatoeages af, vooral bij mensen die dat niet gewend zijn. Omdat ik van plan was nog meer tatoeages te zetten, die ik niet kon verbergen, heb ik mijn sollicitatie ingetrokken.

Mijn tatoeages hebben geen diepe betekenis. Ik doe het omdat ik het leuk vind. Ik heb bijvoorbeeld afbeeldingen van Sylvester Stallone en Arnold Schwarzenegger, omdat ik fan ben van hun actiefilms uit de jaren tachtig en negentig. In een verpleeghuis waar ik werkte, vroegen ze of het mijn vriendje was. “Walgelijk, walgelijk”, zei een oudere dame als ik binnenkwam. Ze kwam uit een chique milieu waar tatoeages not done waren. Zo’n reactie vind ik alleen maar eerlijk. Daar heb ik geen moeite mee.

Een bewoner had in de Tweede Wereldoorlog een klein aapje op zijn onderarm getatoeëerd. Dat deden meer soldaten, want dan waren ze herkenbaar als ze sneuvelden. Opvallend is dat sommige mensen met dementie mijn tatoeages helemaal niet zagen. Met hen maak ik op een diepere manier contact, waarbij het uiterlijk niet belangrijk is.’

Naam: Natasja Swagemakers (50)

Werkt: als verzorgende ig op de pg-afdeling van KleinGeluk in Apeldoorn

Tatoeages: onder andere van een zuster met sigaret

Natasja Swagemakers: ‘Een dame van 94 wilde ook een tatoeage’

‘In de thuiszorg verzorgde ik een dame van 94 jaar die geïnspireerd was door mijn tatoeages. Ze wilde haar kleindochters verrassen met een tattoo van hun voorletters op haar arm. Kende ik iemand die dat wilde doen? En wilde ik met haar mee? Leuk toch. Totdat ze haar dochter vertelde over haar plannen. Die was het er totaal niet mee eens. Als ze het toch deed, kwam ze niet meer op bezoek. Toen durfde de cliënt niet meer. Daarom heb ik, voordat haar kleindochters op bezoek kwamen, met een stift de tatoeages gemaakt die ze wilde. De kleindochters waren verrast, vooral ook door het idee erachter. Ze vonden het geweldig en de dame genoot van het moment. Ook al waren het maar tijdelijke tatoeages. Zelf heb ik voornamelijk old school-tatoeages op mijn nek, borst, armen, handen, vingers en been. Ik heb een zwaluw op mijn hand. Die staat voor het volgen van je eigen weg en vleugels uitslaan.

Op mijn linkeronderarm staat een zuster met sigaret in haar mond. Ik zag mezelf toen ik dit plaatje zag. Voor mij staat het voor vrijheid. Het maakt niet uit hoe je eruit ziet. De kwaliteit van zorg zit in jezelf en wie je bent. Vroeger werden mensen met tatoeages bestempeld als asociaal, dat is gelukkig voorbij.

De bewoners op de pg-afdeling willen mijn tatoeages vaak voelen, maar ze roepen ook verhalen op. Bijvoorbeeld het ankertje op mijn rechterduim. Dat spreekt een bewoner aan die vroeger werkte op de grote vaart. Met mijn dreadlocks, tatoeages en neuspiercing zie ik er niet standaard uit. Soms schrikken familieleden van een nieuwe bewoner als ze mij zien, maar na vijf minuten merken ze dat ik vriendelijk en toegankelijk ben. Dan kijken ze dwars door mijn versieringen heen.'

Christel Bos

24) Kinderen bewustmaken van duurzaamheid, aandacht voor een ander en liefde voor de planeet

Zosja, de wereld van IKC's 28 september 2022

'Kinderopvang is broedplaats voor burgerschap'

Een verschil maken zit 'm in kleine dingen, zegt Juliette de Wette. Ze ontwikkelt met Back for Good educatieve projecten. Daarmee focust ze op burgerschapsvorming: jonge kinderen bewustmaken van duurzaamheid, aandacht voor een ander en liefde voor de planeet. Burgerschap is inmiddels een begrip op basisscholen, maar moet dat ook zijn in de kinderopvang, stelt Juliette. 'Wat ik mooi vind om te zien, is dat de sector daarin nu al verantwoording begint te nemen.'

Back for Good, ook bekend van het *doosje vol geluk*, staat voor duurzaamheid, natuur, circulaire economie en sociale impact maken. Eén van Juliettes projecten is De Magische Maakfabriek, waarbij kinderen zelf een idee rondom het thema hergebruik uitwerken. 'Al onze projecten zijn een aanzet tot bewustwording, want dat is mijn overtuiging: de wereld is aan het transformeren en we moeten op alle vlakken veranderen.'

Eigen boek Burgerschapsvorming legt een belangrijke basis voor de toekomst, is Juliettes overtuiging. Met het project *De Magische Maakfabriek* kunnen kinderen vanaf ongeveer vier jaar met circulaire thema's aan de slag. Hoe ziet de wereld eruit, wat is de *footprint* die je achterlaat? Wat voor restmaterialen bestaan er en hoe komen we tot duurzame oplossingen? Een greep uit de vragen waarmee kinderen werken aan een eigen boekje. 'Ze worden uitgedaagd om er *out of the box* invulling aan te geven aan en worden zo auteur van hun eigen verhaal.'

Anders kijken In grote lijnen gaat het door Juliette zelf geïllustreerde werkboek, dat elk kind tijdens het project krijgt, over fantasiedieren die de wereld een beetje mooier maken. Dieren met wie de kinderen zich identificeren, want ze creëren de fantasiewezens zelf. Stapsgewijs werken ze hun eigen duurzame en circulaire idee uit in het werkboek.

Circulaire economie en burgerschapsvorming overlappen elkaar dan ook, legt Juliette uit: 'In deze economie wordt het meeste makkelijk weggegooid. Maar als je anders naar materialen kunt kijken, kun je ook zien dat iets misschien geen afval is, maar nieuw materiaal.'

Los gaan De Magische Maakfabriek is bij uitstek geschikt voor in de klas of op de bso, vertelt Juliette. Wat ze altijd aanjaagt, is dat er een projectperiode omheen zit. 'Zo kan er bijvoorbeeld een houten kist met werkboekjes staan gedurende een themaperiode, en kunnen kinderen ermee bezig op de dagen dat ze op de bso zijn. Tussendoor kunnen er knutselactiviteiten aangehangen worden. Als afsluiting is er van alles mogelijk: een expositie van posters van zelfgemaakte tekeningen uit het werkboek, of een markt met verkoopbare producten van restmaterialen waarbij de opbrengst naar een goed doel gaat. Een school of opvanglocatie kan er helemaal los in gaan.'

Behang Jonge kinderen zijn heel innovatief, volgens Juliette. 'Hoe jonger ze zijn, hoe vrijer ze denken.' Ze herinnert zich een jongen die meedeed met de Magische Maakfabriek: hij koos voor het thema hout, omdat zijn vader altijd veel reststukjes daarvan had. Het leek hem leuk om daarvan bijvoorbeeld behang te maken. 'Ik dacht: dit soort dingen *gebeurt* nu. Architecten *zijn* nu bezig met circulaire interieurs. Dit was voor mij het bewijs dat kinderen hetzelfde kunnen bedenken als volwassenen. Of misschien wel meer.'

Eigenaarschap Als je zo'n project met veel liefde en aandacht behandelt, maakt het volgens Juliette een impact die kinderen hun leven lang meenemen. 'Je hoeft belangrijke onderwerpen niet op een kinderlijke manier te benaderen. Door creatieve dingen met kinderen te doen waaraan ze plezier beleven, werk je aan bewustwording. Zo'n basis krijgen lang niet alle kinderen mee. Als je vroeg met verantwoording en eigenaarschap begint, leg je een basis voor de toekomst. Een positieve bijdrage daaraan leveren, is echt wel mijn missie.'

Cakejes Burgerschapsvorming is inmiddels een verplicht item in onderwijs. 'Maar als ik heel eerlijk ben, vind ik het net zo belangrijk binnen de kinderopvang', vertelt Juliette. Burgerschapsvorming hoort volgens haar daarnaast óók in de opvoeding thuis. 'Als mijn dochter vroeger cakejes bakte, stimuleerde ik haar om extra te maken voor de buurvrouw van 97 die alleen thuis zat. Burgerschap is natuurlijk heel breed: van sociale cohesie tot bevordering van de democratie. Die cakejes, die vond de buurvrouw heel bijzonder. Ik zei dan: 'Het stelt niets voor'. Maar dat stelde het wel voor háár. Bij burgerschapsvorming start het met kleine dingen waar je groot verschil mee kan maken. Die kun je kinderen nú al meegeven.'

Eerste leerplek Fantasie kent geen grenzen in De Magische Maakfabriek. Juliette: 'Het is verbazend hoe kinderen reageren als je ze serieus neemt en ze de vrijheid geeft om na te denken over belangrijke onderwerpen.'

De laatste jaren merkt ze voor burgerschapsvorming meer aandacht uit de kinderopvang. 'Dit soort thema's wordt daar met open armen ontvangen, net als de activiteiten die erop aansluiten. Ik onderscheid me met Back for Good door de focus op burgerschap. Kinderopvang is daarvoor de broedplaats, de eerste leerplek. Er zit zó veel in een kind. Wat is er nu mooier dan dat eruit te kunnen halen?'

Juliëtte de Wette is een creatief denker, dromer en verbinder. Maatschappelijk verantwoord bezig zijn is wat zij doet. Dat is terug te zien in haar werk voor Back for Good. Ze neemt kinderen graag mee in de wereld van duurzaamheid.

Zij is opgeleid als sociaal pedagogisch hulpverlener. Die expertise wilde ze combineren met creativiteit en duurzaamheid. Van daaruit is Back for Good ontstaan.

Meer informatie: www.backforgood.nl (Fried: zie: <https://backforgood.nl/>)

Sophie van Asperen

25) Wat kun je als ouder doen als je kind gepest wordt, en wat mag je van school verwachten?

Zosja, de wereld van IKC's 28 september 2022

'Investing in anti-pestprogramma op scholen is effectief'

Wat kun je als ouder doen als je kind gepest wordt, en wat mag je van school verwachten? Ouders & Onderwijs zette deze week een themawebsite online met veel informatie rondom pesten en sociale veiligheid. Scholen moeten een veilige omgeving bieden aan leerlingen, want alleen dan kan een kind zich goed ontwikkelen. Welke verplichtingen heeft de school om pesten tegen te gaan?

Ouders & Onderwijs lanceerde de kennisbank (Fried: zie:

<https://oudersenonderwijs.nl/kennisbank/pesten-en-sociale-veiligheid/>) voor iedereen die met pesten te maken heeft. Pesten is een complex probleem. De meeste scholen gebruiken dan ook een anti-pestprotocol of beleid waarin staat hoe de school moet handelen in een situatie waarin een kind het slachtoffer is van pestgedrag. Een school is verplicht te zorgen voor een duidelijk aanspreekpunt voor ouders en leerlingen. Een medewerker van de school brengt in kaart wat er aan de hand is en wat er nodig is om de situatie op te lossen, waarbij hij ook kan doorverwijzen naar andere medewerkers binnen of buiten de school.

Verantwoordelijk Daarnaast moet elke school in het veiligheidsbeleid omschrijven hoe ze pesten tegengaan en wie verantwoordelijk is voor het anti-pestbeleid. Hoewel scholen niet verplicht zijn om een anti-pestprotocol te hebben, hebben de meeste scholen er wel een, volgens Ouders & Onderwijs. In dit protocol staat:

- hoe een school moet handelen bij pesten. Het gaat dan niet alleen om het tegengaan, maar ook het voorkomen ervan
- hoe pestgedrag herkend kan worden
- bij wie ouders terecht kunnen als hun kind gepest wordt en welke stappen de school hierbij moet zetten

Groepsproces Het Masterplan Basisvaardigheden, dat minister Wiersma eerder dit jaar lanceerde om het peil van lezen, schrijven en rekenen op te krikken, is voor een deel ook gericht tegen pesten. De Groningse hoogleraar René Veenstra juicht dat toe, maar wijst er in het *Dagblad van het Noorden* (Fried: zie: <https://dvh.nl/meningen/Opinie/Laat-geen-enkele-leerling-aan-zijn-lot-over-27924548.html>) op dat extra aandacht van school en leraar te allen tijde nodig blijft: *Pesten is niet alleen een probleem van daders, slachtoffers. Ook de klas, ouders en leraren hebben er last van. De vraag is hoe je alle betrokkenen veerkrachtiger kunt maken, en het groepsproces ten positieve kunt keren.*

Rotklassen Er zijn nog te veel rotklassen waarin leerlingen zich zo onveilig voelen dat ze niet aan leren toekomen, betoogt de hoogleraar in het artikel. (Fried: zie: <https://dvh.nl/meningen/Opinie/Laat-geen-enkele-leerling-aan-zijn-lot-over-27924548.html>) Pesters creëren volgens hem vaak een angstcultuur waarin ze hun macht steeds verder uitbreiden. Uit de evaluatie van verschillende antipestprogramma's in het onderzoek *Wat Werkt Tegen Pesten* kwamen vier programma's als effectief naar voren, schrijft het dagblad: **Alles Kidzzz**, een programma om kinderen met een agressieprobleem individueel te begeleiden, de klasseninterventie **Taakspel** en de schoolbrede programma's **KiVa** en **PRIMA**. Sommige scholen hebben een apart protocol voor het aanpakken en voorkomen van cyberpesten.

Hotspots Bij de schoolbrede programma's beschikken leraren over lesmateriaal waarmee ze de klas leren om aardig tegen elkaar te doen en elkaar met respect te behandelen en te helpen. René Veenstra meent dat leraren tegenwicht kunnen bieden, mits ze actief een bewezen anti-pestprogramma inzetten: *Het hele schooljaar door moeten ze aandacht besteden aan het groepsproces, en alert zijn op de hotspots: het schoolplein, de gangen, de kleedkamers en het internet. Het mooie van een programma als KiVa is dat het programma de sfeer in de klas verbetert en kosteneffectief is. Een investering in het preventieprogramma betaalt zich vele malen uit doordat slachtoffers een betere schoolloopbaan hebben, minder vaak ziek zijn en uiteindelijk beter gaan verdienen.*

Bron: DVHN (Fried: zie: <https://dvh.nl/meningen/Opinie/Laat-geen-enkele-leerling-aan-zijn-lot-over-27924548.html>) en Ouders & Onderwijs (Fried: zie: <https://oudersenonderwijs.nl/kennisbank/pesten-en-sociale-veiligheid/pesten-wat-moet-de-school/>)